UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Specvlvm Ivris Gvlielmi Dvrandi

Durantis, Guilelmus

Avgvstae Tavrinorvm, 1578

Aduocato.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96846

Visual Library

ꝙ non offerunt,& sic rationem non reddunt,videantur dolo facere.l.si procuratorem.§.dolo.& l.dolum.ff.mandati.& ꝯ omnes dolos iuretur in litem de veritate secundũ Bar.in l.in action b.§.plane.de in litem iurã.& Io.An.in c.super eo.quod metus causa pro his omnib.uide do.Bald.in l.1.§.officio.ff.de tutel.& ratio.distra.vbi uult ꝙ quilibet administrator conficere tenetur librum rationum; & nisi confecerit, vel confectum non edat,potest contra eum iurari in litem, sic ait contra tutorem non conficientem inuentarium, Idem vult Ray.in dicto §.officio.

Incipit Partic. IIII.

¶ De personis quæ nec agunt,nec defendunt. Rubrica.

COMPENDIOSE satis ac vtiliter in præmissis de personis quæ in iudicio suo vel alieno nomine agunt,vel defendunt,prælibauimus:nũc autem videamus de aliis quę nec agunt,nec defendunt,sed adminiculum causis præstant, vt sunt,Aduocati,Testes,Tabellio,Executor,Et primò de Aduocatis dispiciamus.

a

¶ De Aduocato.[a] Rubrica.

ADVOCATI qui ambigua facta causarũ dirimunt, suæq; defensionis virib. in reb. sæpe publicis,& priuatis lapsa erigunt,fatigata reparant,non minus prouident humano generi, quam si prælijs ac vulnerib. patriam parentesque saluarent: milites ergo sunt.Militant namq; patroni causarũ, qui gloriosæ vocis confisi munimine laborantium spem,vitam & posteros defendunt.Hęc leguntur.C.de aduo.diuer.iudi.aduocati.De his igitur gloriosis militib.& eorum moribus dicendum est, & videndum, Quæ contra eos possunt obiici, Quales vestes habere debent, Qualiter se habere debent cum suis clientulis.Et qualiter cum alterius partis, vel etiam suæ aduocatis,Qualiter se habebunt.cum primò iudicem aggrediuntur,Et qualiter eum commẽdabunt.De exordiis,& ipsorum arengis,De cautelis & officio eorum,sc licet,Primò de cautelis aduocati actoris.Secundò de cautelis & officio aduocati rei Tertio de cautelis vtriusque.

ADDITIO.

a Licet quicquid est in libris practicorum,de quibus s̄.in procemio.informationem aduocatorum respiciat,specialiter tamen de ipsis aduocatis tractat auctor, quo ad octo, in hoc principio distincta, sub octauo tria vltima includendo.Summistę autem Az. Goff.& Host. item Tan.in sui operis 5.ru.de aduo.& ipsorum officio principaliter tractant primum & octauum, & de ipsorum salariis.quod auctor ponit in ru.de salariis. Roffr.bene fecit rubricam,qui possunt esse aduocati.& est 7.Vber.de Bob.in prin.& in processu plenè.& Io.de Deo post eum plenius in Cauil.li.1.de vestibus, cautelis, & membris aliis tractauerunt,de primo nihil.Sed ipse Io.li.iudi 4.in prin.aliquid primo notauit Bonagui.in 3.rub.tract.de moribus aduocatorum:& de ipsis in 9.rubricis sequentibus ponens in 8.24.ipsorum cautelas. Aegid.ubi de cautelis aduocatorum & idem de exordiis.Guid.de Suza.fecit duas rubricas de offic.o aduo.actoris,& de off.aduo.rei.sub quibus includit dimidium sui operis,sed de aduocato,quo ad septem.prima membra non tractauit.Gul.An.satis plenè tractauit sui operis char.4.inci.de officio aduocati, & qui possunt aduocare,de ipsorum exordiis,excusationibus, prohibitionibus,honoribus,pœnis,supplctionibus & salariis,subdendo diuersas ipsorũ cautelas.Nepos de Mon.al.fecit rubricam contra aduocatos,in cuius fine posuit ad literam textum qui habetur 3.q.7.c.1.vsq; ad c. qui sine. Sed Baga.Alb.Gal.Vber.de Bona.vel alius ex.s̄.in procemio nominatis,de his nõ facere tractatum,saluo quod Pileus parte 4.ponit de aduocatis,qualiter debeant allegare:& quomodo incipere,ꝙ ponitur j.de dispu.§.2.Secundo excusatum me fore precor, si non trado quotas omnes auctoritatem Salomonis allegatarum inferius. Suspicor enim auctorem aliquando ipsius librum communiter incognitum habuisse, & forsan posset de Seneca idem dici.

SVMMARIVM.

1 *Hæreticus vel iudæus, vel filius infidelis,non potest contra christianos aduocare.*
2 *Monachus vel canonicus regularis non potest aduocare,etiam in foro ecclesiastico, nisi id exposcat monasterij vtilitas: abbate nihilominus imperante.*
3 *Religiosi an possint pro personis miserabilibus postulare.*
4 *Clericorum non postulantium tres sunt ordines.*
5 *Clericus in sacris existens,etiam non beneficiatus,postulare non potest coram iudice seculari,nisi in tribus casibus.*
6 *Verbum coniunctis, in hac clausula quomodo intelligatur. Sacerdos potest pro coniunctis postulare quomodo capiatur.*
7 *Miserabiles personæ pro quibus postulare cuilibet permittitur,quæ sint.*
8 *Nullus clericus potest in causa criminali coram iudice ciuili postulare.*
9 *Aduocatus procax,et opprobrijs certans,non ratione,admitti non debet.*
10 *Aduocatus [illegible] possit postulare [illegible] fuit iudex.*
11 *Aduocatus [illegible] ponens e[illegible] ta pœna puniri debeat.*
12 *Edictum de pulando est prohibitorium, vnde quilibet admittitur, nisi prohibitus inueniatur.*
13 *Postulare prohibitus a iudice ad tempus, vel in perpetuum, non est audendus.*
14 *Aduocatus idem potest esse vtriusque partis.*
15 *Postulans, nimia cupiditate pro vili stipendio, tanquam degener fiet infamis.*
16 *Minor 17.annis non potest postulare.*
17 *Aduocans contra ecclesiam a qua est beneficiatus,non admittitur.*
18 *Beneficium habens in pluribus ecclesiis, an patrocinari possit vni contra aliam.*
19 *Clericus beneficiatus coniunctæ personæ an possit contra ecclesiam suam patrocinari.*
20 *Clericus non debet plus diligere sanguinem suum,quam ecclesiam,quæ ipsum domino sociauit.*
21 *Clericus an possit pro suis contra aliquem de ecclesia postulare. Licitum non semper est honestum.*
22 *Centesima vel quinquagesima œconomo monasterij data non obtinet locũ beneficij,sed eleemosynæ.*
23 *Postulare an quis possit pro personis miserabilibus contra ecclesiam.*
24 *Aduocatus habens feudum a duabus ecclesiis sub pari conditione, si inter eas quæstio oriatur, vtram illarum iuuabit.*
25 *Obligatus aduocare pro aliqua ecclesia, si sit episcopus alterius, cui debeat seruire.*
26 *Abbas dans rem aliquam in feudum alicui iuris perito, vt sibi præstet patrocinium, an illo moriente poßit Abbas feudum reuocare.*
27 *Feudum datum patri minoris, quo pacto reuocari possit.*
28 *Filius videns aliquem velle interficere patrem, & alium velle comburere patriam, quem iuuare debeat. Amor patriæ charior esse debet quam patris.*
29 *Natura facit, vt amor patris & filij præcellat amorem filij & patriæ.*
30 *Postulare non potest quis contra eum cuius est vasallus.*
31 *Aduocatus non accusat, sed defendit. Liberalitas quomodo probetur in contemptu suorum.*
32 *Aduocatus dici non potest qui causis agendis non operatur.*
33 *Iura tractanti turpe est ius in quo versatur, ignorare.*
34 *Pœnæ semper sunt restringendæ. Aduocatorum par eße debet distributio.*

¶ Quæ contra aduocatos obijci possint.

1.§.Obijcitur cõtra aduocatum,ꝙ est surdus,vel mutus,vel cęcus,vel perpetuo furiosus,uel seruus,vel minor 17.annis,vel mulier,vel in corpore suo muliebria passus.nisi fuerit vi prædonum, vel hostium stupratus,vel ꝙ est de capitali crimine,vel de calumnia publici iudicii damnatus, vel ꝙ operas suas locauit, vt cũ bestia dentata in arena pugnaret. Hæc omnia legunt.ff.de postu.l.1.per totã l.& 3.q.3.cap.infamis.§ tria.Vnde versus:Non cuicunq; datur,vt postulet: imò vetat, Ad dictus pœnæ seruus,puer,auctor arenę,luminibus cassus,mu
1 lier,muliebria passus.† ¶ Item obiicit, quod est hæreticus, vel iudæus,vel filius infidelis, vel excommunicatus ꝑ suspicionẽ hæresis: hi ꝯ Christianum aduocare non possunt:imo infidelis ꝓscribitur,& in perpetuum exilium mittitur.de pœniten.dist.j nemo vel in foro.C.de postu. nemo.& C.de episc aud.nemo.2.extr.de
a hæret.c.excommunicamus § credentes.& c.si aduersus,[a] Veruntamẽ quamuis aduocatus fuerit excommunicatus,uel hæreticus, non ideo retractabitur sententia.Idem,si procurator fuit talis:secus autem si fuit iudex,vel testis,vt ext.de hęreti. vergentis.secũdum Vincen.qui hoc no.ext.de sent.excom.si aliquando.De hoc s̄.de procu.§ 1.in princip.& j̄.ver.item, ꝙ est excommunicatus.
2 † ¶ Item,ꝙ est monachus,uel canonicus regularis:ẽt in foro eccle
b siastico, nisi id exposcat monasterii utilitas,[b] abbate nihilominus imperante. 16.q.1.monachi.& c.alia est.C.de epis. & cle. repetita.ext.de postu.c.2 ext.ne cle.uel mona.c.1.in fi.& c. nõ magno,
3 † ¶ Sed nunquid religiosi pñt postulare pro miserabilib.personis.
c ut clerici,ut iam dicam? Vincen.dicit,ꝙ sic:[c] quia opus misericordiæ eis iniungit.86.di c si arg.tamen ꝯ, quia funesta est eorũ uox, quam interdici potius,q̃ audiri oportet,2 q.7.placuit.& c.seq.Si tamen tenes dictum Vincen.dicas, ꝙ hoc facient abbate imperante,

ADDITIONES.

a Aduersus. Debebat auctor specificare casum illius decre.quæ aduocatos suspendit ab officio.& ad hoc quod statim sequitur,vide quòd ibi scripsi in vlt.gloss.
b Vtilitas. ¶ Directè super hac quæst.vide quod scripsi super regula,in argumentum.de re.iu.lib.6. ¶ Adde videndum Feli.in c.cum I.& A.in ver. casus,in quibus.in 6.col.ext. de re iud. vbi an monachus possit aduocare data paupertate monasterii.& ibi an de licentia prælati possit monachus exercere procurationem pro alio monasterio,& per Io.de Turre Crem.in c.nullus.2.quęs.6.vbi an monachus possit esse procurator de mandato episcopi. Henri.Ferran.
c Quod sic.Idem Io.& Ia.6.q.1.de præsentium.& alios,qui tene[illegible] de de postu.c.2.super 1.gl.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

a rante. & nō aliter: vt in p̄d c. monachi. & hoc tenet[a] H †¶ Item, q̄
4 est clericus. Super quo nota tres esse ordines non postulantiū cle-
ricorum. Primus episcoporum & aliorum superiorum, qui om-
nes prohibentur pro aliis postulare coram ecclesiastico, vel ciui-
li iudice: vt 11. q. 1. te quidem. 5. q. 3. quia episcopus. 88 dist. perla-
tum. Secundus, sacerdotum, qui nec coram ecclesiastico: nec co-
ram ciuili possunt iudice postulare, nisi pro se, vel ecclesia sua,
vel pro coniunctis, vel miserabilibus personis. vel nisi necessi-
tas immineat: vt extr eod. capitul. fi. ext. ne cleri. vel mo. sacerdo
tibus, 15 q. 2 c vnico. 14 q. 5. deniq;, & in præ c. te quidem Neces
sitas autem est, si alter vel æque bonus non reperitur. Vel secun-
b dum Vincen. [b] Si videmus liberos vel coniunctos nostros egere
aduocatis, vel scientia nostra: & impetuntur de seruitute. arg. ff.
quod met. cau. isti quidem. §. i. & fi. Suam quoq; ecclesiā hoc casu
intelligo, si sit in ea prælatus, vel beneficiatus vel intitulatus, vel
receptus: licet nondum beneficium adeptus extr de rescriptis. in
nostra. de elect. in Genesi. Idem forte, si non est in ea rece-
ptus, est tamen in ea sine titulo ordinatus. extra. de præbend. cum
secundum. & c. episcopus. vel si in ea est ad titulum sui patrimo-
nij receptus, secūdum Vinc. ext. de simo. tua. de præben. tuis. Sed
si iste postulat, in quo distinguetur? Responceo, in fraterna socie
tate. 18. dist. placuit. 3. q. 4. Engeltrudam: & in perfectione benefi
ciorum ipsius patrimonii: quia de foro ipsius ecclesiæ est: vt in p̄.
5 c. tuis. & 16. q. 1. simpliciter. † ¶ Tertius ordo est clericorum in sa
cris existentium, etiam non beneficiatorum, & existentium in mi
noribus beneficiorum, qui non possint coram seculari iudice po
stulare, nisi pro causa sua, vel ecclesiæ suæ, vel miserabilium perso
narum. ext. eo c. 1. in præ c. sacerdotibus. Sed nunquid poterunt
coram ecclesiastico? Et credo, quod possunt: vt 13. q. 2. § hoc
autem, quia cum prohibet de seculari, concedit per consequens
de ecclesiastico. arg. ext. de præsum. nonne. ff. de iudi. cum pretor.
6 †. ¶ Est quartus ordo, quem in quadam causa fecit quidam rusti-
cus contra quendam religiosum. dicens ei: Tu potes pro meo ad
uersario postulare. Primo, quia es regularis. s̄. ver. item quod est
monachus. Secundò, quia es in sacris. Tertio, quia de bonis eccle
siæ vteris. Quartò, quia es sacerdos. ¶ Aduerte tamen, quia con-
iunctas personas in præmissis intelligo filios & nepotes. 12. q 1.
episcopus, qui filios, & alios, vsq; ad quartum gradum. C. de epis.
& cle. authen. licentiam. & C. de aduo. diuer. iudi. petitionem. §. li-
c centiam. ext. de consang & affi. non debet. Dominus meus [c] hoc
extendit etiam ad amicos, dummodo non pro pecunia fiat: vt in
præ. auth. licentiam. & ad libertum & patronum. C. de procu exi-
gendi. & vxorem. 77. dist. libertos. & c. seq. 47. distinc. §. necesse C.
de procu l. maritus. C. de re mil. maritus quicunque. Extraneas
7 vero intelligo, aliàs à domesticis. no. 3. q. 5. in summa. † Miserabi-
d les [d] quoque intelligo pupillos, viduas & orphanos dist. 86. c. fi.
& 87 dist. c. 1. C. quando impera inter pu. & vi per totum. nisi sit
diues & nobilis vidua ext. de offic. deleg. significantibus. Idem in
peregrinis ibus. extrà. de cleri. peregri. c. vnico. 23. q. 3. si quis Ro-
mipetas. & duobus ca. seq. 87. dist. diuinæ Idem in quolibet iniu-
stè oppresso & desolato 23. quæst. 3. non inferenda, 87. distinctio.
desolatis. 83. distinctio. error. Et generaliter in qualibet perso-
na ecclesiastico auxilio ind gente, & propria defensione carente.
86. distinct cap. fin. in fin. & præ. cap. desolatis. in prin. & in quoli-
bet peccato committendo. 22. quæst. 4. tam sacerdos. 93. dist dia-
8 coni. ext. de hæreti. ca. 2. † ¶ In causa autem criminali nullus cleri-
cus postulare potest coram iudice ciuili: vt 51. distin. aliquanto.
23. quest. 8 his, à quibus ext. ne cleri. vel mona sententiam. nisi vt
supplicet pro accusatis. vt 33 quæst. 5 c. 1. & cap. reos. 14 quæst. 6.
si res. ext. de verbo. significat. nouimus. Per quæ iura dixerunt
quidam, eos posse pro reis postulare, & appellare, & appellatio-
nem prosequi: vt ff. de appe. non tantum. & causas absentiæ pro
eis condemnandis proponere. ff. de procura. seruum C. qui accu.
non poss reos. 5. q. 3 reos non tñ pro actorib. sed tutius est in totū
abstinere. ar. in prædicto c. sententiam. vt & not. in prædi. capit.
aliquanto & in Summa domini mei, in titul. de postulan. §. quid
e pertinet. versi. illud tamen. [e] † ¶ Item excipitur contra aduoca-
9 tum, quòd est procax, & quod opprobrijs non ratione certat,
nec se ab iniuriis temperat. Nam & is damno famæ, & opinio-
nis mulctatur, vt de postu. quisquis. 3. quæstio. 7. infamis. §. tria.
ver. si quis adeò. extra. de iureiurand. veniens. Item, quod est
nimium verbosus. arg. C de app. l. fin. §. in refutatoriis. & C. de
ue. iu. enuc. l. 1. §. nostram. quia loquacitas actorem suum coin-
quinat, quæ seruire auditoribus ad vsum profectus ignorat. 42.
distinctio. sit rector. & ad idem 1. quæstio. 1. Marcion. argu. con-
tra, de postula quisquis. §. apud vrbem. ibi, eo vsque liceat ora-
f re, quousque maluerit. & in præd §. tria. ver. apud vrbem. [f] Item,
quod fuit assessor in causa, in qua postulat, quod fieri non debet.
10 C. de assesso. l. fi. in prin. ff. e. l. pen. † ¶ Item, q̄d fuit olim iudex in
causa, in qua nunc postulat. C. de postula. l. quisquis. & ar. C. lib.
12. qui mili. non poss. hi quidem. §. in posterum. ff. ad municip.
libertus §. præscriptio. ff. de pœnis. si plures. C. de proxim. sacro.
scrin. l. hac parte. lib. 10. Vel etiam eodem tempore hoc facit,
quod dic vt s̄. de iudi. deleg. §. superest. ver. item si fuerit. ¶ Item,
quòd est infamis quacunque, & præsertim iuris infamia. Institu.
g de excep §. fi. [g] ff de postu. l. 1. §. hoc edicto. & l. quos prohibet.
C. e l. quisquis. 3. quæst. 7. capi. 1. & d. §. tria. in princi & ver. si quis
adeò. Qui autem sint infames, in repertorio sub titulo de pœnis,
11 plene dixi. † ¶ Item q̄ post litem contestatam proposuit exce-
ptionem dilatoriam: quare puniri dēt in vna libra auri. C. de exce
h ptio l. penul. ¶ Item quod non habet peritiam literarum: [h] licet
sit in exercitio peritus. C. de aduo. diuer. iudi nemini. C. de aduo.
diuer. iu. iubemus. C. de va. & extraor. co l. j. §. aduocatos. Sed nūc
admittitur eius patrocinium, licet inter aduocatos non connu-
meretur: vt no. D. de postul. l. secunda. De hoc infrà, eod. §. versic.
i pen. [i] † Edictum enim de post. prohibitorium est: vnde quilibet
12 admittitur, nisi prohibitus inueniatur. ff. de postul. l. prima. quia
q̄d non est prohibitum intelligitur ꝯcessum. ext. de translatio. c.
2. versus finem. ff. de proba. ab ea parte. dummodo habeat causa-
rum experiētiam: vt in Auth. col. 6. de iud. in prin. ff. de var. & ex-
traord. cog. l. 1. §. aduocatos. C. de iudiciis. certi. quæ in iudice lo-
k quuntur. [k] Fatuus tamen est imperitus literarum, qui accedit
ad patrocinandum in causis: quia culpa est, se immiscere rei ad
se non pertinenti. ff de regulis iu. culpa. ext. de ætat & qualitate.
ad aures. & inde obligatur. j̄. § si ver. quid si per. vnde se non intro
mittat de eo officio, q̄d aliis sentit periculosum esse, vel damno-
sum. ff. ad l. Aquil. idē iuris est. §. 1. extr de homic. tua nos. in prin.
Consulo igit, vt vbi videris aduocatū imperitū conferas secum
de apicibus iuris: & sic responsionis penuria cogetur declinare
certamen: vt 43. dist. in mandatis. in fi. Imo imperitus matheseos
aduersus mathematicos disputans risui patebit, ignorans eorum
dogmata: vt 37. distin. qui de mēsa. Turpe enim est, &c. vt j̄. ver.
pen. & vide j̄. §. nūc de exordiis. ver. postmodū. in 1. forma Sed &
l si penitus illiteratus sit, consulo [l] quod iudici semper literaliter lo
quaris: & vt sic ille te non intelligens ꝯfusus recedet: vt j̄. §. nunc
13 de exordiis. ver. sed nunquid. † ¶ Item, quod fuit prohibitus à iu-
dice postulare ad tempus: vel in perpetuum: vnde non debet au-
diri. ff. e. puto. & l. seq C. eo l. j. & l. fi. etiam si aduersarius id patia-
tur.

ADDITIONES.

a Hoc tenet. ¶ T. vbi dixi super rubrica de hoc per præ, c. fi. & facit. s̄. de tuto-
re. §. generaliter. ver. item opponitur contrà.

b Secundum Vincen. ¶ Per totum, quod sequitur, vsq; ad versi. 3. no. de po-
stulan. c. fi.

c Meus. ¶ In c. fi. e. ti. vt ibi scripsi super 2. gl.

d Miserabiles. ¶ Adde c. ex tenore. & c. ex parte B. & quæ ibi no. doct. extr. de
foro comp. Item quæ no. in c. super quibusdam. ext. de verb. signi.

e Illud tamen. ¶ Vide quod plenè scripsi post eum de clerico iurisperito, qui
fratrem accusatum defendit: ita fuit absolutus, & accusans decapitatus. in
decr. 1. de postu. super 1. gl.

f Vrbem. ¶ Dic vt ibi in gl. 2.

g §. fin. ¶ Iste §. facit ꝯ: quia permittit infames procuratores esse: cum tamen
procuratores postulent, secundum definitionem datam in l. 1. §. 1. ff. de post.
solue vt ibi, & in §. hoc edicto. qui statim sequitur. Et dic, vt ibi gl. quod di-
stinguitur infamia magna, vel parua: vel quia aduocatio est honor, procura
tio delictum, & pœna priuat honore, sed non releuat ab onere facit. C. de
decurio. si quis procuratione. libr. 10. Guil. An. dicebat, quod procurator
versatur circa factum, aduocati circa ius. vterq; igitur postulat, sed diuer-
simodè.

h Literarum. ¶ Quem vocat Rofr. idiotam. Vide quod dixi s̄. de arbit. §. dif-
fert. ver. item inferendo.

i Ver. pe. ¶ Intendit de ver. item quod non potest, quod clarius patet j̄. ante
fi. Et honestè fecisset hos duos vniendo. Rationes pro & contra patent hic,
& ibi. Sciendum est, quod Rofr. T. quem allegaui in eius fine, prosequitur
hanc quæstionem: & Gul. An etiam vbi s̄. in fi. Rof. fatetur, q̄ de consuetudi
ne aduocant etiam illiterati, & dant consilium facti: quod hic sequitur, in ci-
uitate Venetiarum vidi, & audiui aduocatos vulgariter allegantes. Guliel.
Anglic admittit illiteratum pro seipso, maximè si est inops: & verba aduo-
cati aduersarii iudex illi exponet: nec ad id tenebitur aduocatus. alleg. C. vt
quæ de aduo. l. 1. & per totum. & de hoc j̄. §. nunc de exordiis. in fi. Item pro
alio coniuncto qui non est potens salariare aduocatum, etiam illum admit-
tit. Alleg. ff. de procu. sed & hæ personæ. per totam l. Si pro extraneo, distin-
guit an habeat experientiam causarum: & eum admittit, vel non, & eum re-
pellit, per l. certi ad quam etiam j̄. respondebitur. Mihi placet solutio Ac-
curs. quæ præcedit hic. pro qua etiam facit noua constitutio Benedicti, quæ
incipit, Decens & necessarium æstimamus, quæ vult, apud cancellariam an-
notari nomina aduocatorum, qui in consistorio proponere possint: dans eis
ordinem in sedendo & proponendo secundum ordinem sessionis, & secun-
dum distinctionem proponendorum, causas pauperum gratis præmittēdo.
Vult etiam q̄ illi & alii aduocati curiæ abstineant a multitudine causarum,
& singulis annis iurent: statuit de ipsorum & procuratorum salariis, & de
pœnis transgredientium taxans duos aduocatos pro vna causa sufficere, &
de ipsorum æqua distributione, si petatur. & vide quod dicam j̄. ver. 2.

k Loquuntur. Et secundum Rof. & Gul. præ. sit ratio diuersitatis: quia per ꝯsi
liarios & assessores possunt rectè iudicare. Aduocati verò p alios instrui non
possunt, cum recipiantur in instructores. Facit de eden. si quis ex argentariis
§. prohibet. insti. de exc. tu. §. minores.

l Consulo. ¶ Secundum Rof. Bene. vbi s̄. in fine.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

a tur.[a] ff c.quos prohibet ptor.ext.de excep.exceptionem.2.q.7.c.
b alieni.[b] Item, ꝙ est prævaricator & infidelis.C.de aduo. diuer.iu.
l.1.quia prodit clientulos suos, qui punitur extraordinariè: vt 2.
q.3.si quem.§.notandum ver.prævaricator. quod dic, vt j.§ nūc
tractemus, ver.caueat etiam. vltra latrocinium enim peccat, qui
clientulum pro viribus non defendit: vt 77.dist.in religiosum de
cuius pœna vide j.§.fi.ver.quid si per imprudentiam.& seq. Vnde hodie iurare tenetur, ꝙ omni virtute, omnique opere id, quod
uerum & iustum æstimauerit, suo clientulo inferre procuret, vt
c in const.Greg. X. de post.properandum.§.1.[c] † ¶ Argu. tamen,
14 ꝙ idem possit esse aduocatus vtriusque partis: & tunc allegabit
d pro ista, nunc pro illa.45.di.disciplina in fi.[d] extra.de postu. præl.
bonæ.1.93.dist.diaconi.& c.legimus.Item ꝙ est simoniacus: quia
aliquem pro pretio elegit: vel fuit falsus testis pro pecunia: vel in
aliquo peccauit circa suum officium. Nam talis infamis est, nec
e postulat: vt 1.q.1.in fi.literæ.secundum Io.de Deo:[e] & j.ver.item
15 quod recipit.† ¶ Item, quod nimia cupiditate rapitur: nam pro
vili stipendio tanquam degener postulat, cū sit infamis.3. quæst.
7.§.tria. ver. apud vrbem. Item, quòd pactus est de quota parte
litis cum clientulo cum graui eius damno nam & fit infamis. C.e.
si qui.& l.seq.§ præterea.& 3.q.7.§. tria.& ver. arcentur. de hoc
j.de salariis.§ sequitur. ver.illud autem.& sequen. Item, quod à
clientulo suo res tales lite pendente emit, vel aliàs cum eo contraxit.C.e.quisquis.§. præterea.Item quod est excommunicatus.
11.quæst.3.excommunicatos & capitul.sequen. extrà.de excep.
exceptionem.4.quæst.1.cap.1.6 quæst.1.beatus.& cap.illi.& 2 q.
f 7.alieni.& s.in prin.ver.1.[f] Item, ꝙ rectorem ecclesiæ, in cuius foro postulat, interfecit, ext.de pœn. in quibusdam.licet ibi de alio
aduocato loquatur. Item, quod recepit pecuniam ob non aduocandum, uel est ꝯdemnatus lege Iulia repet ff.ad l.Iul.repet.eadē.
g in fi.quæ est 1.q.1.in fine, secundum domin.meum.[g] Item, quod
scienter litem prorogat, quod dic, vt j.§. fin ver. item sit cautus,
16 ne litem.† ¶ Item, quod est minor 17. ann.[h] ff.de postul.l.1.§.ini
h tium.licet in procuratore requirantur 25 ut s.de procuratore.§.
i 1.ver.item, quod est minor.Et est ratio:[i] quia procurator obligatur actione mandati.& ipse etiam condemnatur: vt ff. manda. si
remunerandi.§.primo ff.de nego.gest. liberto, vel amico. Vnde
quia propter ista posset procurator, si esset minor restitui: ideo
non debet esse minor. In aduocato autem ista cessant, & in teste:
vt §.1.uersic. item excipitur, quod impubes. Item, quod fuit aduocatus in causa principali: vnde non debet esse in causa appellationis, pro altera parte præsertim, secundum eos, qui tenent, qđ
causa appellationis eadem sit cum principali ar. in his, quæ not.
j.de teste.§.1.ver.item, quod fuit.& j.de salariis.§.sequit.uer. sed
nunquid. Exemplum enim perniciosum esset, si is, cui causæ meæ
secreta mandaui, in causa appella. contra me patrocinetur etiam
si alia causa dicatur à principali. Azo tamen contrà notauit ff.de
k post.l.pe.[k] † ¶ Item, quod aduocat contra ecclesiam, à qua est be
17 neficiatus.ext.de postu.c.fi.vel cōtra episcopum à quo beneficiū
habet, extr.de exces.præl.graue.de verb.signifi.cum clerici ¶ Su-
l per hoc autem scias,[l] quod quidam sunt beneficiati ab ecclesia,
non tamen in ea: & tales non dicuntur proprie clerici ipsius ecclesiæ, a qua beneficium habent, vt.sunt illi, qui habent beneficiū
in diœcesi. Alij sunt beneficiati ab ecclesia, & in ecclesia: & tales
dicuntur clerici ecclesiæ, qui magis sunt coniuncti, quam alii: ut
sunt multi tales in ecclesiis cathedralibus. & etiā canonici earum.
Primi perdunt beneficium quod habent ab ecclesia, si postulent
contra eam, vel episcopum: vt dicunt quidam, à quo habent be-
18 beneficium, vt prædixi, multo fortius secundi.† ¶ Quid si habet
beneficium in pluribus ecclesijs: nunquid patrocinabitur vni contra aliam? Respon non: sed de concordia tractet.ar.in præ.decre.
de postu.cap.fi.& 14.q.5.denique, nisi esset in vna prælatus: quia
tunc potest contra aliam.ar.ff.de in ius voc.quæsitum.& 3.q.7 c.
infames.§.tria ver.item si cōtra patrem. Sicut aduocatus fisci postulat ꝯtra fiscum pro pupillo suo.ff.de postu l.pe.de hoc ext.eo.
m c.fi.[m] † ¶ Sed nunquid clericus beneficiatus ꝯiunctæ personæ po-
19 terit ꝯtrà ecclesiam suā patrocinari, vel esse procurator? Videt,
ꝙ sic, extra, de postu.capitul.fin.ibi: pro extraneis aduocatus, &c.
ergo a contrario pro coniunctis poterit. Nam & decuriones postulant contra prouincias.ff.eo.hi qui. Dic contrà, secūdum Vincen.& in præd.decr.supple, maxime. Richardus vero dicit quod
litera illa videtur velle, quod pro coniunctis possit: licet non salu
20 briter hoc fieri possit: † quia non debet plus diligere sanguinem
suum, quam ecclesiam, quę ipsum domino sociauit, extra, de pęnis.capitu.2.89.dis.decenter.& quæ mater est.12.quæst.2 qui abstulerit. Vnde dicebat, quod patrem suum contra ecclesiam propriam non iuuaret.& pro eo fecit 43.distinct.si rector.in princip.
ibi: neque opposuistis vos.&c. & 23.quęst.8.conuenior in princ.
& c.leg. in fi. Vincentius dicit, quod pro patre & pro matre impotentibus potest: prius tamen obtenta licentia: alias non, nisi
velit perdere beneficium. Pro se autem potest: quia ordinata charitas, &c.de pœniten.distinct.3. qui vult.& agris meis sitientibus
alieni irrigandi non sunt.C.de serui.præses.prælatus autem neminem contra suam ecclesiam iuuabit: imo eam iuuat cōtra omnes,
etiam si ante fuit pro alio aduocatus in causa illa, sicut & tutor.
3.q.7 c.in fames.§.tria.versi si contra patrem. ff.de postulan.l.si.
21 & ad hoc facit quod no.j.vers.item quod postulat.† ¶ Sed nunquid potest pro suis contra aliquem de ecclesia postulare? puto
n ꝙ sic, s'm Vincent.[n] & etiam pro extraneis s'm do.meum[o], nisi
o ille obtineret vicem vniuersitatis.arg 12.q.2.qui manumittit.ff.
quod cuiusq; vni.no.sicut.81.dist legitur.ff. pro socio.l. nam so-
p cius.licet sit arg.ꝯtrà, ex.de off.deleg.cum R.P Honeste tamen fa-
q ciet, si abstineat:[q] quia non omne quod licet honestum est.ff. de
reg.iu non omne.1 q.1.aliud.Sed & œconomus monasterii, cui
datur centesima, uel quinquagesima, potest postulare ꝯ episcopum dantem pro extraneo & familiari monasterii: & pro quoli-
22 bet alio.† quia cētesima vel quinquagesima locum obtinet eleemosynæ, non beneficij.12.q.2.bonæ rei. ext.de dona.apostolicæ.
Præmissa autem intellige de beneficio, ratione cuius est ecclesiæ
obligatus, & qđ spirituale est, vt qa est canonicus pbendarius, vel
rector, vel præpositus ecclesiæ. Si autem esset tale, quod iam promeruit, & temporale est: vt quia in seruitii remunerationem data est sibi possessio aliqua: tūc nihilominus poterit pro extraneis
contra ecclesiam postulare.19.quæst.1.possessiones.& q.6.illud.
22 quæst.2.quicunque.nisi illud haberet, ut vasallus: vt j.dicam.
23 † ¶ Sed nunquid potest quis postulare pro miserabilibus personis, quæ non possunt alias aduocatum habere contra ecclesiam, a
qua beneficium habet? Dic, quod sic: si tamen ecclesia bonos habet aduocatos argum 86.distinct.cap.fi.in fin.& 3.q.7.capit.infames.§ tria versi. si verò in uno.& C. de postu. prouidendum §.si
quis uerò. Et hoc, nisi habeat cōscientiam, quod ecclesia habeat
ius: quia tunc non cogetur: si dubitat, obediat iudici. argu. extra,
de senten.excommu.inquisitioni de restitu.spo.ex parte.11.q.3.
quid ergo. Prosequere, vt in Summa domini mei, eodem tit.§
r quid pertinet.uer.sed nunquid.[r] Quid si dicit se habere consciētiam, quod ius est pro ecclesia, ut coactionem euadat? Respōdeo
deferatur super hoc sacramentum, vel excommunicetur hoc modo, scilicet quod eas defendat, nisi credat ecclesiam iustam causam fouere. Quod dic secundum dominū meum, ut in eo.§.uersi.
s quid si clericus.[s] † ¶ Quid si aduocatus hēt feudū ab ecclesia sub
24 ea cōditione, ut in omni causa ipsam iuuet: postea recepit ab alia
ecclesia aliud feudū sub eadem conditione, inter quas ecclesias
postmodum quæstio orit: quæritur quam iuuabit? Respondeo,
quæstio dominicalis est, & solutio quod si sciat primam ecclesiā
iniquam causam fouere, iuuabit secundam.11.quæst.3.uæ qui dicitis.& C de iudiciis.rem non nouam. & extra, de iureiu. ubi de
hoc: ecclesia tamen prima eum habebit pro periuro: licet ipse teneat sequi suam conscientiam, ut in præ.c.literas.& c inquisitioni.11.q.4 sentit. Si uero hoc ignoret, iuuet per se primam, & secundam

ADDITIONES.

a Patiatur. ¶ Idem Tancr.in ti.de aduocatis.
b Alieni. ¶ Vide quod circa hoc distinguit j.ver.antepe.
c §.1. ¶ Reuocata est quia non est in 6. circa aduocatos curiæ Romanæ primò vult hæc ꝯstitutio præ.Benedicti circa mediū, ver.ad hæc statuimus. Et aduerte, quia illa, & ista ꝯstitutio alleuiabat aduocatos in hoc, quia lex, rem nō nouā. volebat in singulis causis iurari: sed ꝯstitutiones istæ Greg.i omni foro, Benedicti in curia Romana generale iuramentum pro omnib. causis exigunt semel in anno. Illa tamen non determinabat tempus: ista determinauit personam, coram qua & tempus. Ista etiam arctat procuratores ad iurandum, sicut & illa.
d In fi. ¶ Ibi de hoc, sed ibi Moyses erat medius inter iudicem & partem, in dec.bonæ.iudex, q est medius inter partes licitè allegat ius vtriusq;. Secus in aduocato, qui non assumpsit officium mediatoris, sed partis: quod etiā ex ipsius descriptione apparet. Canones ad hoc allegari puto: q a Hieronymus i primo extollit diaconos ꝯ presbyteros, in secūdo presbyteros ꝯ diaconos sed primum, vt cesset oppressio, secūdum, vt cesset elatio. Et vide j.§ nunc tractemus. ver.sed nunquid.
g Secundum Io.de Deo. ¶ In ordi.iudic.lib.4.rub. de pœnis aduocatorum. in prin.
e Ver.1. ¶ & de sen.exc.decernimus.li.6.
f Meum. ¶ in Summa e.ti.§.4.ad fi.
g Xvii.an ¶ Qui eos nōn ꝯpleuit: vt ibi Io.de Deo, vbi s.dixit de 25, puto, ꝙ errore scriptorum qui dicunt de 18.scil.quia non attigit.
h Est ratio. ¶ Secundum Rof.cuius fuit iste ver.& seq.
i l.pen. ¶ Vide j.§.nunc tractemus.in fi.
k Autem scias. ¶ Secundum Pe.& Ab.qui hoc no.e.tit.c.vlt.
l c.fi. ¶ Vide j.ver.quid si aduocatus, in fi.
m Secundum Vin. ¶ In præ.decr.vlt.
u Do.meum. ¶ e.tit.§.4.ver.quid in dubio.
o Cum R. ¶ Non sequitur, si propter ꝯfraternitatem in ecclesia recusatur à iudicando, vt suspectus, quod propter id impediatur postulare.
p Si abstineat. ¶ Secundum Host.vbi s. Non enim est curiale facere ꝯ fratrem spiritualem, quod non faceret contra carnalem. Alleg.de transla. episc.c.2. 30.q.3.c.ita diligere.
q Sed nunquid. ¶ vbi longe plenius.
r Si clericus. ¶ Vbi ostendit iuramentum defensionis uel fidelitatis per eum ecclesiæ præstitum, non obstare: & respondet ad l. humanitatis. C. de excus. tut.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

cundam per substitutum.arg.C.de epi.& cle.ad similitudinem.ī.
de feudis.§.quoniam.ver.12. & dicas hæc iura,quæ in quæstione
a dominicali disputata habentur.[a]†¶Quid si is,qui tenetur aduoca
25 re pro aliqua ecclesia,sit episcopus alterius? Dic,quòd seruiet pri
mæ per substitutum. Idem etiam potest vasallus facere,si fiat clau
dus,vel clericus:vt no.in præ.q.ſm H.& T.& B.j.Sed nunquid is.
qui iurauit defendere ecclesiam , tenetur id facere etiam non re-
quisitus ? Dic,ꝙ si est in loco,vnde potest cõmode venire,& scit
causam agi,& suum ꝯsilium esse vtile:tunc tenetur: aliogn nõ:sed
nec tenetur,si ecclesia sibi non seruauit fidē:vel si ei salariū suum
subtraxerit:vel si ꝯscientia eum remordet.Quæ dic vt not.ext.de
b iureiu.[b] vel si est sibi ingrata: vt no.ext.de postu.c.fi †¶Sed pone,
26 abbas dedit rem in feudum alicui iurisperito , vt sibi præstet pa-
trocinium:demum ille moritur abbas autem vult illud feudū re-
uocare quia dicit se ꝯcessisse rõne personæ: hęres aduocati filius
vel filia ꝯ̃dicit:quærit quid iuris? Dico,ꝙ si fuit dictum,ꝙ perso-
næ patris dabat,non transit feudum in hęredem.ar.ext.de insti.c.
pen.Si verò simpliciter,tūc trāsit.arg.l.di.c.1.in fi.1.q.1.eos.in fi.
ext.de ꝯsti.ex literis.Impleta enim fuit volūtas,vt impleri potuit.
arg.ad hoc C.de cad.tol l.vnica §.ne autem hoc quod.vers.in om
nib.& seruiet per substitutum.arg.de an.le.annua.in fi C.de episc.
c & cle.l.ad similitudinē.& l.quisqs. vbi de hoc. [c] Sed si esset eccle-
sia læsa,tunc restituet ext.de in integ.rest.c.1.ſm Vber de Bo.etiā
hæc vera sunt,si hęres velit seruire per æque idoneum substitutū,
vt ff.de ꝯsti.pecu l.qui autem.§ fi C.de na.lib.l.3.§.fi.ff. quod me.
cau.peto.§.fi.& l.seq.Secus si non sit æque idoneus:vt in prę.§ ne
27 autem.ver.si autem.in fi.ff.de sol.inter artifices.†Et hoc etiam lo
cum habet in minore,cuius patri feudum datum fuit:& in docto-
d re,qui vult legere per substitutum.[d] ¶Item excipitur ꝯ̃ aduoca-
tum,ꝙ est decurio: qui ꝯ̃ suam patriam aduocare prohibet , nisi
pro se,vel suis,& nisi pro pupillis,quorum tutelam gerit. ff. eo.l.
pen.¶Sed secundum hoc, nunquid aduocati nostri temporis ad-
uocabunt contra patriam suam , puta si Respublica causam ha-
e bet ꝯ̃ extraneum? non videt,iuxta illud.[e] Pugna pro patria . Non
enim dixit ꝯ̃ patriam.23.q.3. fortitudo & q.8 omnis. & c. nulla.
ext.de ꝯuer.infid c.1.ff.de iusti. & iu.vt vim. Sed dic ꝯ̃ : & est alia
ratio in decurionibus.nam & eis facultatib.lapsis alimenta decer
ni permissum est;vt ff.de decur.l.decurionibus . Consulo tamen,
ꝙ sibi faciant iniungi à loci magistratu,clientulo procurāte, arg.
ff.de condict. inde.frater à fratre . Et sic sæpe vidi in Romana cu-
ria.Nam papa pręcipiebat aduocatis eius hoc clanculo procuran
tibus,vt agentibus ꝯ̃ ecclesiam Romanam,& defectum aduoca-
torum prætendentibus,in causis,assisterent contra eam. arg.extr,
28 de reiudic.ad apostolicæ.lib.6.† ¶ Quid si pater agit ꝯ̃ patriam,
vel quid si videt aliquem velle interficere patrem:alium velle cõ
burere patriam:quæritur quem iuuabit, vel cui primo succurret?
Respondeo,dicunt qdam ꝙ patriæ:arg.in præ.concord.Charior
est enim amor patriæ,quam patris.ff.de cap.& postli.reuer.l.post
liminium.§.filiusfa.& communis vtilitas,&c ext.de postu. præla.
c.bonæ.1.& C.de cadu.tol.l.vnica.§.fi.Dic ꝯ̃,arg. ff.de iusti.& iu.
veluti.vbi primo ponitur in ordine literæ,parentib.& postmodū
f patriæ.[f] ar.43 dist.sit rector.in fi.& C.de off.præ.vr.l fi & de no-
29 uo Cod.compo.prope.fi ext de rescriptis.cum dilecta. † Natu-
ra enim facit, vt maior amor sit inter eum & patrem,quam inter
eum & patriam: vt de cõse.dist.vlt.c.fi.in fi. mo vna caro sunt.35.
q.2.ca contradicimus.§. hac auctoritate & C. de impub. & aliis
sub.l.fi.& primum debemus circa domesticos operari.86.distinc.
non satis.in prin & excommunicandus est filius patrem non ho-
norans,seu iuuans:vt 30 di c.1.¶Item excipitur ꝙ est clericus,&
domesticus iudicis, ext.de appella.ex insinuatione.Item quod pre
ce vel pretio falsam aduocationem instruit,vel instructam defen
30 dit:vt j.§ fi.ver.item cauet ne.†¶Item,quod postulat ꝯ̃ eum,cu-
ius est vasallus.arg. 22.q.vlt.de forma.& in libro feu. qui. ca. feu.
ami.c.vnico in prin.& § prę.& qb.mo.feu.amit.c.vnico. in prin,
extra,de na.ex libe. ven.c.vnico. Si tamen vasallus pro coniuncta
persona postulat contra dominum,non ob hoc forte perdet feu-
dum:arg.ext.de postul.c.fi.§.clericus.ibi:pro extraneis,&c. à con
trario sensu:quia non intelligitur promisisse sibi fidelitatem con
tra se,vel suos.vt ext.de iureiurando c. petitio cum suis concor.
& hi,quibus interdicitur postulare pro aliis personis , pro huius-
modi personis tamen possunt.4.q.vlt.omnib.ff. de postulan.l.1.
§.fi.& l.sequen.quia nullus carnem suam odit.13.q.2. non æstime
31 mus.†Imo illa probanda est liberalitas : vt proximos tui seminis
contemnas 86.dist.non satis.prope prin.& C.li. 10 de impo. luc.
descrip.l.vnica.Et præterea aduocatus non accusat: vt ff. de bon.
lib.qui cum maior.§.idem puto Et ad hoc facit,quod nota.s̃.ver.
sed nunquid clericus.Item excipitur,ꝙ non iurauit statim post iu
ramentum à partibus præstitum , ꝙ credat iustam causam foue-
re:& quod quam cito causam sentiet desperatam, discedet. hoc
enim tenetur iurare : alioquin repellitur. C. de iudiciis . rem non
g nouam. Bal.tamen dixit[g] quod vt sic iuretur,illa lege cauetur ,
sed hoc consuetudine non habetur . Dominus meus dicit, ꝙ illi
iuri nulla consuetudo potest præiudicare:vt nota.ext de fo.com
h pe Romana.§ nec.lib.6.[h] & probatur hodie in constitu. G.X. de
i postulan properandum .[i] Item,quòd monitus a iudice,vt alicui
patrocinetur,noluit parere:nec se sufficienter excusauit. 3.q.7.d.
32 c.infames.§.si quis uero.† ¶ Item,quod non potest dici aduoca-
tus. Nam aduocatus est, qui omnino causis agendis quoquo stu-
dio operatur: non tamen , qui aliquid accipere solet, non causæ
affuturus ff.de va & extraor co.l.1.§ aduocatos.Est etiam neces-
sarium,quod leges quinquennio audiuerit.C.de aduoc di.iudi.iu
bemus pro tempore.§.nec de cætero.& in procemio Digestorū.
§.discipuli. & quod doctor eius iuret eum peritia iuris instructū .
C.eodem.nemini. per quod patet illiteratum non posse aduoca-
33 re.†Turpe enim est patricio,& ius tractanti,ius, in quo versatur,
ignorare.ff.de ori. iur.l.2.§. post hos.argum.tamen contra.C.de
iudiciis.l.pe.quia etiam cum nõ prohibeatur,admittitur . De hoc
k s̃. ver. item quod non habet. [k] Generaliter autem postulare po-
l test,qui non prohibetur. ¶ In summa nota,[l] quòd cum quis ad-
uocare prohibetur , aut accusatur de facto , quod irrogat infa-
miam,aut quod nõ irrogat. Si de facto,quod irrogat infamiā, vt
ꝙ est præuaricatos,uel litium redemptor,& conuincitur:& pro-
pter hoc ab aduocando prohibetur, tunc in perpetuum non po-
terit aduocare siue causa sit expressa in sententia,siue non:nisi fue
rit a Principe uel a Senatu restitutus : ut ff.de postu l. prima.§. ait
prætor.& l.ex ea causa. Si uerò de alio,quod infamiam non irro-
gat , & propter illud ab aduocando prohibetur.aut iudex prohi-
buit eum coram se postulare ad tempus,aut in ꝑpetuum,aut sim-
pliciter.Si ꝓhibet coram se postulare, tūc poterit coram eius suc
cessore:ut eo.tit.Imperator.Si verò in perpetuum, aut ꝓhibetur
cum causę cognitione:& tunc nisi appellauerit, non potest ulte-
rius aduocare:ut prædict.l.prima. Aut sine causę cognitione : &
tunc non tenetur stare sententię tempore successoris.ff.de pœ l.
fin Cæterum si sit simpliciter prohibitus,dicunt Io & Azo.quod
perpetuo uidetur prohibitus. Nam si stipulor annua decem, hęc
stipulatio pura est.ff.de uerb oblig.Stichum,aut Pamphilum.§ j.
aliàs incipit,& ideo.Melius probatur 50 distin.c.primo.in fine.&
m ext.de constit ex literis [m] cum suis concor. Tu dic, ꝙ tunc solum
intelligitur prohibitus durante officio iudicis prohibentis , non
in tempore successoris.argumen.ff. de pœ.si operis.& in prin.de-
34 cre.ex literis.† Nam pęnæ restringendæ sunt.de pœ.dist 1.pœnę.
ff.de pœnis.interpretatione.¶ Vltimo nota,quod ad officium iu-
dicis pertinet prouidere,ut par sit hincinde distributio aduocato
rum.ut s̃.de off iudi.§.deseruire uers.ante lit.De diuersis appella-
tionib. aduocati dicam extra,in consti. Greg.X.de postulan.pro-
n perandum in prin.[n]

ADDITIONES.

a Habentur. ¶ Quæstionem istam,& tres alias circa materiam aduocatorum vide super regula,contractus,de reg.iur.lib.6.& ibi in solutione primæ inuenies quod statim sequitur.

b Breui.¶ Vt ibi scripsi super gl. 2.distingue formam iuramēti.facit de priui. porro.ff.de transact.l.de his.

c De hoc. ¶ ff.de uer.obl.continuus.§.si ab eo.& in vsib.feu.si de feu.contro. fu.c.si quis decesserit.& 33.q.2.latorem.& vide Iaco. de Bel. super præd.l quisquis.

d Substitutum. ¶ Vide ī.de falsa.in fine.& quæstionem super regula, qui facit.de reg.iur.lib.6.

e Illud. ¶ Catonis post prin.

f Patriæ. ¶ Tenentes primum dictum per eundem modum inducunt.C de aduo.diuer.iud.l.aduocati. vbi præponitur patria parentib. & ibi de hoc ꝑ Cy. per eundem modum inducuntur illa iura quando pater præcepit vnū , & patria ꝯ̃rium. Pro patria inducūt præ.l.postliminium.§. filiusfa. de relig. & sump.fu.l.minimè . Guido de Suza.in præ.l. veluti.dicit iustiori parendum.ff.ne quis eum,qui in ius vo.l.1.in fi.cum l.seq.si æquè sunt iusta , obediat patriæ,per leges pro ea allegatas.

g Dixit. ¶ Imperatori Federico,vt dicit Rof. Accur.ibi dicit, quod cuidam eius iudici .

h Libro 6.¶ Vt ibi scripsi super verbo aduocato.

i Properandum. ¶ Quam hodie non habemus.li.6.& sic est reuocata . Vide quod dixi s̃.ver.item quod est præuaricator.

k Non habet ¶ Et ibi solutio contrarii.

l Nota. ¶ Secundum Azo.in Summa,eod.tit.de postu.versi.item per decret

m Ex literis. ¶ Et opi.Odo.quam ibi scripsi super gl.hoc dicit:adaptatur huic casui.Et de materia huius gl.ff.de postu.l.puto.§.1.& C.e. ti.l.1. vbi etiam hæc distinctio per Cy.qui etiam ibi in fi no.secundum Odof.& Pet. ꝙ si aduocatus prohibitus appellauit, appellatione pendente poterit postulare , ꝑ l.in fi.ff.ad Turpil.quod placet.& facit quod no. de app.sæpe.in gl.sic s̃.in fi. quod intellige,nisi casus esset in quo non esset appellatio admittenda,de appel.Romana.§.si autem.li.6.& uide ī.de ap.§.in quib.

n In prin. ¶ Quam vt prædixi,non habemus.quod tamen ibi dixit, vocantur aduocati.De hoc vide iura,q̄ scripsi de postulan.super Ru.Itē rogati.de pę. di.1.c.nemo.C.de aduo.diuer.iud.l.ne quis.& l.qcquid.cum 4.seq.& ī.ꝓxi. §.item causidici.C.de postu.quisquis.item patroni causarum.C.de aduo.diuer.iudi.l.1.& l.aduocati. Item honorati.C.de off.ciui.iudi.l.1.& quandoq; iudices.de elect.fundamenta.versi.iudices.lib 6.

SVMMARIVM.

1 *Talis præsumitur quis, qualem eum indicant vestes esse, cum tamē non semper ita sit, vt vestes indicant.*
2 *Vestis debet esse conueniens statui, ordini, & officio.*
Aduocati dicuntur sacerdotes & milites.
3 *Aduocati non debent ad iudicis conspectum accedere habitu inornato.*
Sordes in vestibus affectatæ laudem non pariunt.
4 *Cuius conuenientiæ debeant esse aduocatorum vestes.*
5 *Incompositio corporis qualitatem indicat mentis.*
6 *Deferens ex humilitate, vel corporis necessitate humilem habitum, non est ideo contemnendus.*

¶ Quales vestes debent habere aduocati.

a 2.§.Sequitur videre de uestib.aduocatorum.[a] Et quidem aduocatus coram iudice accedens
ad aduocationis officium exercēdum, vestes talares hēbit, & suo
officio congruentes: vt C.de postu.l.fi.quæ est de pœn.dist.nemo
1 probatur 23 di.c.pen.iuxta illud:† Vir bene vestitus, p vestib.esse
peritus Credit à mille, q̄uis idiota sit ille. Si careat veste, nec sit ve
b stitus honestè, Nullius est laudis quamuis sciat omne qđ audis.[b]
Talis enim prima facie quis p̄sumitur, qualem eum indicāt vestes
esse: vt ff.de iniuriis Item apud.§.si quis virgines ex̄.de sentē. exc.
ꝯtingit.1 ff.de iure fis. diuus, & l. sed si accepto. Vnde Seneca ait
vxori Neronis: Indue te delicate, carissima, non p p te, sed p p honorem Imperii. Ad quod facit.21.q.4.c.1.ibi: non p p necessitatē
2 &c.& ad idem extra.de custo.euch.c.2.in fi.cum suis ꝯcor.† debet
igitur vestis esse ꝯueniēs statui & ordini & officio: vt in præ. ꝯcor.
& ext.de vi.& hone.cle.deus qui.& 21.q.3.c.2.& c.seq.& hoc f m
c tollitur ꝯ.ea.q.c.1.[c] ¶ Præterea aduocati dicuntur sacerdotes: vt
ff.de iust.& iu.l.1.& sacerdotes habere debēt vestes suo officio cōgruentes.de quib.legitur.C.de sacros.ecc.sancimus.in prin.& 23.
dist præterea.& 43.dist.sit rector.8.q.1 licet.in fi.16.q.1.reuertimini.ex,de custo.eucha.c 2.ext.de sacra.nō iter.c 2 quas non debēt
deserere sine causa, ext.de uita & ho.cleri.clerici.in prin.& versi.
sed nec alibi 21.q.4 fine Sunt etiam milites.C.de aduo.diuer.iudi.
l.aduocati.& milites habent militaria insignia, quæ si eis detrahuntur, fiunt infames.ff.de his, qui no.infa.l.2.Ornati ergo debent esse in uestibus, & vt illi.quibus assimilantur: quia dignum est, vt q
similem, &c.ext.de statu monachorum.recolentes.Ipsi quoq; togati à toga veste dicti sunt C.de postu.l.pe.Deseruiat igitur nomini quod debet esse consequens rei.Inst.de do.§ est & aliud 16.q.j.
si cupis.C.de episc.& cler.decernimus.C.de defenso.ci.defenso
d res.[d]† Non ergo accedant ad iudicis conspectū, nisi in habitu or-
3 nato: vt 23.di.c.pe.in fi.& 21.q.4.sine ornatu.quia in domibus regum sunt, qui mollibus vestiuntur: vt 21.q.4. c.1. in fine. & Lucæ
7.& edictum de postulando propositum est, vt non solum ratio
tuendæ dignitatis habeatur, sed etiam decoris: vt ff.de postul.l.1.
respon.1.Licet enim ex ornatu vestis non sit quis iustitiam habiturus. vt 30. dist.si quis virorum.& licet vestis humilis & ornatus
non coloratus laudetur: vt 41.dis. parsimoniam.tamen affectatæ
in vestibus sordes laudem non pariunt: vt ea di c.j.ext.de cust.eucha.c.2.in fine.Sæpe enim, maxime inter ignotos, vestis est causa
honoris, iuxta illud: Hunc homines decorant, quem vestimenta
decorant, vt s̄.probatū est & quem iudex maioris ornatus inspiciet maioris existimabit esse auctoritatis, & ei assurget salutatione delata, dicens ei: sede à dextris meis, ad quod quidem tenetur:
vt C.de off.di.iudi l.fi.in fi & eum præ aliis honorabit: vt C.eo ti.
4 l.pe.† ¶ De meo ergo consilio gerant uestem suæ professioni cōuenientem, non diuersi coloris, aut diuersæ partis: vt 20.q.1.c.fi.
non nimia breuitate aut longitudine notanda: vt ext.de vi.& ho.
cle.clerici non sericis texturis variatam.uel uarijs coloribus orna
e tam: ut Guid de Suz. Mutinæ legum professor[e] 21.q.4.c. primo.
non fissam: vt Iac doct.decre.Bou.21.q.4 præcipimus, quia dissolutos & fractos uestib. non recipimus: ut 41.distin.parsimoniam.
5 †¶ Et incompositio corporis qualitatem iudicat mentis: ut ead.
distinct.cap.fina.Regionis igitur, in qua sunt morem seruent: &
his, cum quibus viuunt, se conforment.41.dist.quisquis.in princ.
12.distinct.illa.8.distin.qui contra.ut cum in Italia fuerint, palliis
affibulatis vtantur: cum verò vltra montes, cappis manicatis, uel
palliis diffibulatis, vt domini legum Bon.vestiantur: ut no.30.dis.
si quis virorum & probatur in præ.decr.clerici.in fi.& ver.cappis.
Sed & etiam alio ornatu se honeste gerant: puta in sotularib. frenis, sellis, pectoralib. calcaribus, fibulis, corrigiis, & aliis ornamentis: ut prædi decre.cler. C.lib.11.nulli licere in frænis & equestrib.
sellis, &c.l. vnica.& in eo.lib.de vestibus holo & aurat.l.nemo &
6 96.distinc. Constantinus.palea est.† Volentem autem ex humilitate, uel corporis necessitate humilem ferre habitum, non con-
f temno: vt P.de Combis[f] in Monte pessulano? vt in præ. c. si quis
virorum & c.parsimoniam.& 23.dist.his igitur circa medium.&
41.dist.clericus.

ADDITIONES.

a Sequitur videre de vestibus aduocatorum. ¶ Ab his incipit suum tractatum Vber.de Bon.& Io.de Deo. sunt verba quasi ad literam, vsque ad versi ergo.
b Quod audit. ¶ Habuit à Ros.super constitutione de suffragio.
c c.1. ¶ versi.omnem quippe.
d Defensores. ¶ Hic continuabat Io.de Deo post Vber. id quod ponit autor. j.§.iam nunc.versi.porrò.
e Professor. ¶ Forte cum autor ibi legit, de quo s̄.de tut.§.generaliter.ver. fiet hoc, quia Rheginus fuit.
f Combis. ¶ Et nostris diebus Boatinus de Mantua in studio Paduano. Nūc, vt dixi, verba Vber.de Bon.multum ampliauit Io.de Deo.cuius verba etiā ampliauit author, & ordine meliori prosequitur hic enim posuit quartum post vestes ipse Io.

SVMMARIVM.

1 *Tres sunt personæ, quibus omnimoda veritas est aperienda.*
Ignorantia facti sæpissime peritissimos fallit.
2 *Consilium seu respōsum periti, requirit veritatis omnimodam apertionem.*
3 *Aduocato expedit habere scripturam super narratione facti, quam clientulus facit.*
4 *Accusare vel agere uolentes debent habere probationes paratas.*
Initijs inuentis exitus cogantur.
5 *Defendi non debet, quod ratione vti non potest.*
6 *Nemo diu gaudet, qui iudice vincit iniquo.*
Famam propriam negligens, crudelis est.
7 *Roboam regnum perdidit, quia noluit seniores & sapientes audire.*
8 *Minori sæpe reuelatur, quod maior ignorat.*
9 *Patrocinium, quod plurimorum sensibus approbatur, est integrum.*
10 *Dubius est litis euentus.*
11 *Priusquam demandatum sit alicui secretum causæ, an poterit contra aliū in eadem causa esse aduocatus.*
12 *Aduocatus quondam fisci potest esse contra fiscum in alia causa, in qua non dedit ei patrocinium.*
13 *Causa appellationis est alia a principali.*

¶ Qualiter aduocati se habere debeant cum suis clientulis.

3.§.Nunc tractemus qualiter aduocatus se debet habere cum clientulo, id est, cum eo, cuius causam suscepit defendendam: ut C.de iudiciis.properandū.§ illo proculdubio.uer.honorariis.Frustra enim aduocatum habet is, qui causam non habet.de pœn dist.2.si enim inquit in 2.colum.versic. in
1 toto autem mundo.argum.1.quæst.1.multi. † ¶ Et quidem si ad
a portum salutis[a] peruenire desiderat, cum is, qui litigare intendit,
ad eum primo peruenerit: dicat illi, charissime, Tres sunt personę
quib. est omnimoda ueritas aperienda, & nihil est illis celandum,
videlicet ꝯfessor.22.q.2.c cum humilitatis.de pę.dist.3. inter hæc
hircū.2 Medicus: vt ex.de pęn.& re.omnis.§ sacerdos.& c seq.extra, de homicidi.tua.45.dis.disciplina.in prin.iuxta illud, si causam
ignores, quomodo cures.& Iurisperitus: de pęn.dis.6.c.1.versi.iu-
2 diciaria.† Quia facti ignorantia sæpe peritissimos fallit: ut ff.de iuris & fac.ignoran.l.2. Dicas mihi igitur omnimodam veritatem,
& negotii exēplum da mihi scriptum, ut ꝯgruum & verū possim
tibi dare ꝯsilium seu respōsum.C de transa.ut respōsum.& ext.de
spons.de muliere.quia ex facto ius orit.ff.ad legem Aquil.si ex plagis.§.in cliuo ff.de iureiu.l.duob.§.si enim.& l fi.ff.de iur. codicil.
quidam. Et sæpe breuissima facti mutatione, totum ius mutat.ff.
de excu.tut si is.& ff.de leg.3.hoc legatū.& l.fi.ff de ꝯhen.emp.si
in emptione.§.pen.in fi & l.cum ab eo.& l.qui fundum.resp.1.ff.
de in diem addict.l.3.ff.de leg.1.si quis a filio. Quod si non detur
exemplum negocii.& erret in facto: dicetur ei, minus instructus
3 est, qui te solicitū reddit.C.de acq.poss.minus. † ¶ Expedit enim
aduocato habere scripturam sup narratione facti, quā clientulus
proponit, p p periculum periurii: cum habeat hodie iurare: & ut
sine rubore & uerecundia possit, cum aliter inuenerit, causam deserere, ad qđ ex forma iuramēti, quod præstat hodie in initio causæ tenetur.& ut possit euadere pęnam multiplicē: de qua habes
b in Decr.Greg.X.de postu.properandum.[b] & quia etiam talis scriptura quandoq; sibi poterit prodesse: ut patet j̄.de sala.§ sequit.
uer.qđ reus.Debet igit inquirere ueritatē negotii, & ēt cām eius.
4 Vnde Seneca: Cuiusq; facti causam require.† Et cum initia inueneris,

ADDITIONES.

a Salutis. ¶ Fuit hoc verbum Vber. i.char.ver.in facto, Suspicor tamen per ea, quæ dixi de tutore super rubrica, q non intellexit de salute animæ, sed de victoria causæ: & tamen per sequentia videtur cōtrarium.tamen ipse idem sic exponit paulò ante.§.de off.
b Properandum. ¶ Quam non habemus in 6.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

neris,exitus cogitabis.¶ Facto autem intellecto , si sit actor,quæ-
rat de probationibus, quales habet . Nam qui accusare.vel agere
a volunt probationes habere debent paratas.[a] de eden l. qui accu.
sare.C de actio.& obligatio.negantes 6. quæst. vlt.c.actor.Si au-
tem eas non habet , sibi non multum expedit ius habere , ex quo
deficit probatio:vt ff de testa.tute.l duo sunt Titij.& 2.q.7 cap.
plerisque.Nam & probatione cessante interdum vindictæ ratio
conquiescit.32 q.5. Christiana.Si autem habet probationes,& a
ctum est liquidum,dicat ei age secure.C de test l.1. Sed & si reus
sit,quærat si quas habet defensiones, & etiam probationes. nam
oportet eum habere probationes paratas ad suas exceptiones ,p-
bandas.ff de proba in exceptionibus quod si habet,dicat ei,secu
re te defende . Verum si viderit factum inefficax,vel propter se,
vel propter probationis defectum:dicat ei, amice , noli in huius-
modi sumptibus te vexare.ff de inoffi test l 1.non enim est spes,
5 quod debeas obtinere.ff.de inoff test l.1.†Nec defendi debet, qđ
ratione vti non potest.24.q.3.si habes.& 26 distin.deinde.63 dist.
cor episcopi . nec debet quis malam causam seu desperatam fo-
uere,uel suis allegationibus colorare C.de iudiciis. rem non no-
uam.§.patroni Sæpe tamen hoc aduocati non faciunt,sed dicunt
sic:frater ,quia euentus litis dubius est , aliquando litigantes obti-
nent ex industria, vel astutia, vel ambitione,uel gratia,vel fraude,
uel ignorantia aduersę partis. ff.de iudiciis.si filius.ff de inof.test.
posthumus.§ si quis.ff de pec quod debetur.ff. de euic. si per im-
prudētiā.ff.de fideiuss.exceptione.ff.de adul.denūciasse.in fi ff.de
uar.& extraor.cog.si iudex ff.ad Treb.si seruus §.cum p̄tor.extr.
de in integ.rest.cum ex literis.de fide instru.inter.hoc tamen per-
niciosum est , quo ad animam.quæ quibuscunque rebus,& uesti-
mentis præferenda est:vt C.de sacr.sanct eccl.sancimus.& etiam
quo ad famam,quam qui negligit,crudelis est 12. quæst.1.nolo.
6 †Quia, Nemo diu gaudet qui iudice vincit iniquo . Vnde dic vt
j.versi caueat.Habito igitur negotii exemplo in scriptis.quia ho-
minum memoria labilis est:ut C.de test.iubemus 23 distin. Præ-
terea,si hæsitet, non erubescat dicere, volo mecum, & cum peri-
tis & libris deliberare.j de libe conce.§ ad huius.in princip.quia
tempore indigemus ut aliquid maturius agamus 50.distinct pon
b deret Vnde Salomon,[b] Omnia cum consilio fac,& te non pœni-
c tebit.Nam væ soli,&c.[c] ext.de sta mo.cap.2.respon.1 & 8.q.1.il-
lud.nam & Imperator quærit consilia sapientum.ff de fun. instr.
quæsitum in prin . Ad idem.ff.de dam.infecto.l.in ædibus . & pa-
7 pa dicta priorum:ut 30.q.1.peruenit. prope princip. † Roboam
d enim regnum perdidit,quia noluit seniores,seu sapiētes audire.[d]
16.q 1.ecclesia habet 8.q.1.denique.& Iudas ob hoc periit.vt de
pœ.dist 6.c.1.uer.ideoq; & dist iis potestatis. Auditioni namque
sapientium vacandum est:ut ext.de pręsump.ex studiis . & puni-
tur qui consilia sapientum non suscipit.84.dist.c j.quia vtilius est
in occulto deliberare, quam in publico succumbere , sicut docet
Imperator.Hinc est,quod si hæreditas nobis delata est,quam con
stat esse lucrosam : adeatur secure:si verò cōstet eam esse damno
sam.repudietur aperte,Quod si dubitetur, tempus ad deliberan-
dum petatur:vt C.de iur delib.l.final.respon.1.In tempore autē
huius deliberationis secum sæpe deliberet:ut C.ad leg Corne.de
falsis & si à te Et inspiciat diligenter instrumenta, & iura ad quæ-
stionem facientia: sicut & is, qui deliberat de adeunda hæredita-
te:videre debet interim instrumenta hæreditaria vt ff.de iure de-
lib.l.1.&2. Quod si per se nequeat instrui, consulat peritiores.ff.
de bo.pos.in bonorum in fi.ff quis ordo in bon.pos.ser.l.2.in fin.
C.de inge.& ma l.3.37.distinctio.capitul.fina.& no j.de lib. con-
cep.§.final. Et cum diuersis,quia quod a pluribus quæritur, faci-
lius inuenitur.20.distin.de quibus.in fi.& ext.de offic.delega.pru-
dentiam.in princi. Vnde commendatur, qui quatuor in conden-
do testamento consuluit:vt ff.de vul.& pupil. subst. cum ex filio.
Quod dic vt j. ver porrò Imò etiam quandoque cum minus pe-
e ritis prodest conferre: ut ext de consuet.ad nostram. [e] † Quia re-
8 uelatur sæpe minori,quod maior ignorat.95.distin. esto.in fin.&
non omnes per omnia, sed certi per certa meliores , aut deterio-
res inueniuntur C.de vete iure enuc.l.1.§.cumque hæc materia.
in fin.Nec enim omniū æqualis est gloria, nec omnes æquali pru-
dentia,vel scientia ministrant:ut de consec dist.4.cum tantum.Et
quærendo,opponendo & disputando,& partis aduersę defensio
nes subeundo,melius veritas inuenitur.ff. dę mu. & hono. mune-
rum.prope fi.28.q.1.sic enim.neque.ff.de iur.pa.diuus. in princi.
ff.de leg.3.Offidius.ff.de mu.& hono.l.fin.§.antepe.& veritas sæ-
pius exagitata magis splendescit in lucem 25 q 9.graue.Item,de-
libera ieiuno stomacho,ut j.tit.de petitio.senten.Et prosunt pre-
missa ad hoc , vt iudex in ferendo sententiam debeat cum peritis
deliberare.De hoc j tit.de requi.consi ad fi.¶ Porro si aduocato
visum fuerit,quod debeat clientulus litigare primò conueniat de
salario eidem conuenienti.vt dicam j.titulo,de salar. §.sequitur.
ad fi.& de meo consil.sibi adiungat alium aduocatum:vt s.versic.
g proxi.†Quia integrum est patrocinium,quod plurimorum sensi-
bus approbatur.ext.de of. deleg. prudentiam . in prin.& per am-
pliores homines perfectissima veritas reuelatur . C. de fideicom.
l.fi. in fi.& in præ cap.de quibus 74 distin.extra.& melius est esse
duo quam vnum.81.dist in omnibus.7.q.1.illud quia in ore duo
rum &c.vt 2.quæst 4 §.1 extra,de testi.in omni.& væ soli, &c.vt
in præ.cap illud.& extra de sta mo.cap 2.& hoc si qualitas & dif-
ficultas causæ id exigat.Vnde dicit lex. aduocatum & aduocatos
dabo:ut ff de of.procon.nec quicquam,§.fin.ff.de postu.l.1.ext.
de off iud.cap.1. ¶ Caueat autem,ne clientulo victoriam repro-
mittat,sicut faciunt medici superbè salutem pollicitantes : ut 88.
10 distinct.eiiciens.in fin.palea est. † Quia dubius est litis euentus. ff.
de pecul.quod debetur.nec victoria in eo est,sed in iudice 2. q.3.
si quem pœnituerit,§ notandum.versi.nam facti.ff. de abol. l. 1.
nec semper laborem sequitur effectus , extra, de renun. nisi cum
pridem.§. quippe . Nec est in medico,semper releuetur ut æger.
iuxta illud Nunquid medici resuscitabunt? de pœnit.dist.1.c cō-
f uertimini §.nunquid. [f] quia sępe vitium est materiæ,nō artificis.
ff.ad l. Aquil.si seruus.§.si calicem.Nec debet se certum asserere ,
ubi certus esse non potest:ut ext.de resc cum contingat.Pręterea in-
iuriam faceret iudici,quia sic quasi suam venderet sententiam.ff.
de iniur.l.item apud Labeonē.ext.de penis dilectus.C. de appel.
l à proconsulib.Caueat etiam ne partem suam , quæ eius fidei se
supposuit secreta causæ suę quocunq; modo prodat,uel reuelet.
2.quęs.3.Euphemium §.notandum.sed secundum pactum inter
eos initum clientulum suum defendat.C de post quisquis.§ ante
11 omnia . † ¶ Sed nunquid priusquam [g] demandasti mihi secreta
g causæ tuæ, potero contra te in eadem esse causa aduocatus ? Dic
quòd sic,& ita obtinuit,ar.13.q.1 c ecclesias §.qa ergo. ubi Grat.
allegat pro utraque parte.& 93.dist.legitimus.& c.diaconi.ubi in
quæstione super diaconorum & presbyterorum prioritate, Hie-
ronymus allegat pro utraque parte:alioquin nulli esset cōsilium
h dandum.Sed nec hoc sufficeret ad iudicem remouendum.[h] not.
extra, de testi. dilecto. Sæpe enim uidi ab aliquib. peti consilium,
non ut acceptaretur:sed ut illi postea parti alteri consulere erube-
scant. Si autem fui aduocatus in causa nōdum finita,in aliqua par-
te sui contra te non ero:alioquin crimine præuaricationis inuol-
uar.ff.de his,qui no.infa.athletas.§.præuaricatio.ff.de præuar.l.3.
§.quod si aduocato.2.q.3.Euphemium.§ notandum.C de aduo.
diuer.iud.l.1.nisi in casu,scilicet fauore pupillorum . Nam si ad-
uocatus Titii contra Mæuium . Mæuio mortuo detur tutor filiis
eius in eadem causa,poterit pupillis assistere contra Titium : ut 3.
quæst.7.c.infames §.tria.uersi.si contra patrem ff.de postul.l. fin.
12 †¶ Quid ergo si tibi dedi fidem,quod pro te essem aduocatus in
causa aliqua,& fuit lata est sententia, an in causa appellationis cō-
tra te esse potero aduocatus? Respondeo, sic:& hoc sæpe fit in cu
i ria nam sufficit.si cui uel in paucis.&c.C de neg.gest.tutori.[i] quia
& aduocatus quondam fisci potest esse contra fiscum in alia cau
13 sa,in qua non præstitit ei patrocinium.C de ad.fis.l.2. † Preterea
causa appellationis est alia a principali, quod dic vt 2 q. 6. si quis
in quacunque.Honestius tamen est abstinere:tunc quia causa ap-
pellationis eadem est secundum quosdam,cum principali:uel sal
tem est eius sequela:tum quia secreta causæ nouit.unde in hac in-
stātia multum lædere poterit,quem in priori defendit:tum quia
oportebit eum asserere,quod primo negauit,uel econtra . quod
esse non debet j. proxim. in prin. Præmissa autem sunt in argu. ꝙ
pro eodem salario nō tenetur aduocatus defendere in causa app.
clientulum : ut infrà, in titu.de sala . ¶ Quid si aduocatus suum
clientulum decipiat ? dicut j. §. fin.uersi. quod si per impruden-
tiam.& seq.

ADDITIONES.

a Paratas. ¶ De preparatorijs,quæ respiciunt iudicem & partes,habetur rub.
j.parte proxima.
b Salomon. ¶ Eccles.c.32.ad finem.
c Et cætera. ¶ Ecclesiastes 4.
d Audire. ¶ 3.Regum 12.
e Ad nostram. ¶ Et vide quod ibi scripsi super 1.gl.
f Nunquid. ¶ Melius diceret hic,etiam.& habetur illud Psal.87.
g Priusquam. ¶ Suspicor ꝙ dicere debet, postquam. Ad hoc mouent tria. Pri
mo,quia quæstio aliàs non dubia. Secundò,quia quæ sequuntur,plus conue-
niunt illi tertiæ. Tertiò,quia gl. Accur. format super l.fi.ff.de postu.hanc quę
stionem de illo,qui reuelauit secreta causæ . & habuit consilium , & dicit sic
iudicatum.& in quibusdam scriptis habeo,ꝙ omnes doctores Bonon con-
cordarunt,ꝙ poterat consultus patrocinari aduersario:tum quia alias nul-
lus vellet consulere:tum quia non reperitur prohibitum: & fortè de hoc ca
su dicit auctor,& sic obtinuit:ego nulla ratione patrocinaret contra illud, ꝓ quo
dedissem cōsilium recepto salario , & maximè in scriptis:si vere in eisdē ter-
minis,quos consului,esset causa,si ei iustè consului,iustitiam impugnare nō
debeo:& si errassem,honori meo parcere debeo: vt de accusa.qualiter.j.
h Remouendum. ¶ Vber.de Bon.vbi de aduoca.rei.mihi nona char. ver.iu-
re canonico.dicit,ꝙ si reperiretur delegatum consuluisse.& pro eo pecuniā
habuisse,timendum est,ne sit memor pecuniæ.& consilij dati.
i Tutori. ¶ Et sic tenet Accursi.ff.de postul.l.vlt.& idem allegat.

SVMMARIVM.

1 *Laudandum eſt parce, vituperandum parcius.*
2 *Rerum veritas latere non poteſt: & fructus ſui quemlibet demonſtrant.*
Aduocatus vnius partis quomodo cōmēdari debeat ab aduocato alterius.
3 *Aduocati diuerſorum non debent probris ſed legibus certare.*
4 *Aduocatus vnius partis poteſt aduocato alterius partis contradicere etiā rigoroſe cum proteſtatione, ꝙ hoc non facit animo iniuriandi, ſed ius ſuū defendendi, quod multum operatur.*
5 *Honorem non meretur, qui non honorat.*
Ars deluditur arte.
6 *Effuſo ſermone in promptum quis incidit periculum.*
7 *Lingua noſtra fornax eſt, & lingua garrula eſt multum nociua.*
8 *Aduocatus ille dicitur diſcretus, qui in ſui dicti initio ſuam proteſtatur intentionem.*
9 *Honorem, quem ſibi quis cupit fieri, debet alteri impendere.*
10 *Ira impedit animum, ne poſſit cernere verum.*
11 *Iuniores debent in iudicio primò loqui, & maiores vltimò, & eorum dicta ſpecioſa, melius iudex memoriæ commendet.*
Vltimò audita efficacius retinentur.
12 *Gens, aut ſcientia in ſe diuiſa deſolabitur, ideo aduocati non debent adinuicem diſſentire.*

¶ Qualiter aduocati habere ſe debent cum aduocatis alterius, vel etiam ſuæ partis.

4. §. Iam nunc videndum eſt, qualiter aduocatus ſe habere debet cum aduocatis alterius, uel etiā ſuæ partis. Et quidem nihil contra aduocatum alterius partis proferat, ſed eum benignè tractet: niſi alter ad aliqua inhoneſta prorumpat: & cum eius dictis reſpondere debebit, eum commendet ſuperficialiter, & non nimis: iuxta conſilium Senecæ, de formula
a honeſtæ vitæ,[a] dicentis: † Lauda parce, vitupera parcius: quia for
1 ſan ante litis finem continget, ꝙ ipſum reprehendere laborabit: & ſic eſſet tanquam ſibi contrarius à iudiciorum limine repellendus: vt ff. quando app. ſit. ſi procura. § 1. & ext. de ap. ſolicitudinē. in fi. 23. q. 7. quod autem. Quia indignum nimis eſt, ſi quod quiſq; uoce propria dilucide proteſtatus eſt, in eodem caſu proprio ſtudeat teſtimonio infirmare, ext. de prob. per tuas. C. de non nu. pe. generaliter. Commendet ergo eum per uerba duplicia, quæ ſe habent ad diuerſos intellectus: vt 37. diſt. relatū. verſi. ſunt enim mul
2 ta, &c. dicens. † Domine, rerum veritas latere non poteſt. C. ſi vt ſe ab here abſti. l. 1. vel opus laudat artificē. in auth. de monachis. §. hinc cogendum. col 1. vel opera veſtra, vel fructus veſtri, vos manifeſtant: vt ext. de ſta. mo. quod Dei. reſpon. 1. & de reg. iur. c. 2. vel ſcientia veſtra manifeſta eſt, & condemnatione non eget: quia ſeipſam oſtendit. ff. de in integ. reſt. l. 1. ff. de exercitor l. 1. in prin. & demonſtrata non ſunt amplius demonſtranda ff. de dote præle. l. 1. §. ſi quis vxor. in fi & extra de poſt. c. 1. & 16 diſt. quod dicitis. Loquela etenim veſtra uos manifeſtat. 93. diſt. legitimus. reſpon. 1. & 97. diſt. nobiliſſimus. Huiuſmodi enim commēdationes & ſimiles duplices ſunt. Poterit etiam, ſi vult, eum reprehendere ſub quodam honeſtatis colore: vt patet j. §. nūc de exordijs. verſi. poſt hoc. Verum ſi eum velit commendare, non commendet eum de aduocatione: ſed de doctrina legum, & experientia
3 rerum: vt dicam j. §. proxi. in commendatione iudicum. † Hoc tamen caueat, ut non probris, ſed legibus certet cum eo: nec ei vel parti contumeliam dicat, ſiue palam vocando eum Ruffianum vel preuaricatorem, vel etiam ſubdolè dicendo, ego non ſum fur. quaſi dicat, tu es talis: vt C. eo. quiſquis §. 1. & 3. q. 7. cap. infames. §. ſi quis adeo. alioquin diminutionem famæ patietur: & à limine iudiciorum excludetur. ut ibi, & 5. quæſtion. quarta. in loco. Si uerò alter ei falſitatem, uel aliam turpem notam imponit, ſecure dicat: tu mentiris. Nam crudelis eſt, qui negligit famam ſuam. 12. quæſtio. 1. nolo quia qui dicit quod vult, &c. vt iam di
4 cam. † ¶ Præmiſſa tamen proteſtatione, quod hoc non dicit animo iniuriandi, ſed cauſa ſui iuris conſeruandi, quæ multum operatur. C. de iniu. ſi non conuitij. trigeſimaprima. quæſtio. 2. Lotharius. extra. de elect. quia diligentia. & capitulo. Cumana. & de cenſi. cum olim. nona quæſt. 3. ſaluo extr. de appell. ſi iuſtus. Sed ſi turpia non imponit, verbis vtatur temperatis, dicendo ei ſalua pace, vel reuerentia, vel honeſtate ueſtra, vel honore, vel æquipollentia. 26. diſtinctione. deinde. in principio. verſiculo, ſed obijcitur. ff. de edend. argentarius. in fin. ff. de dolo. non debet. Item ſi alter aduocatus te patienter audiuit: & tu viceuerſa eum audias patienter. Si te loquente ſtrepitum fecit, vel ſuſurrauit: & tu ꝯtra
5 eum ſcandalum facias, uel ſuſurres. † Sic enim ars deluditur arte. & lex æquior nulla eſt, quam necis artifices arte perire ſua. non enim meruit honorem, qui non honorauit, iuxta illud, Cur te habeo in principem, cum me non habes in ſenatorem: vt 95. diſtin. eſto. & qui dicit quod vult, audiet quod non vult. 13. quęſt. j. cap. eccleſiam. §. quibus autem. 32. quęſt. 5. iniquum. Vnde Salomon: Qui aliena temere manifeſtat vitia, ſua intempeſtiue audiet crimina. & Martialis Deridens alios, non inderiſus abibit. & Sene
b ca in epiſtolis:[b] Ab alio expecta, quod alii feceris. Scriptum quo
c que eſt:[c] patere legem, quam ipſe tuleris. Vnde ver. Legem, quā tuleris, de iure tenere teneris. Si bene protuleris, iure peritus eris. ext. de ꝯſti. cum omnes. cum ſuis concord. & quod quis ſibi non vult fieri, alii facere non debet: vt in præ. §. quibus. & in procemio Decretorum. ext. de ma. & obe. dilecti. Cautus tamen exiſtas, vt diligenter quæcunq; alter dixerit, notes. ff. de pactis. veteribus. 24. q. 3 transferunt. 26. q. 5. nec mirum. in fine & quæſt. 7. capi. 1. & 2. Nam ſi plura quis effundat, vix erit quin aliquod reprehenſibile
6 proferat. † Ex effuſo enim ſermone in promptum quis incidit periculum. ff. de do. præ l. fin. in fin. & multiloquio ſubditus ex eo ſe inquinat: vt 43. diſt. ſi rector. verſus fi. & ex verbis inanib. cap
7 tiones inſurgūt. C. qui admit. ad bo. poſſ. l. fi. Vnde Seneca. † Quotidiana fornax lingua noſtra eſt. iuxta illud, Velle loqui multum, ſapit omni tempore ſtultum: Vt ſcriptura docet, garrula lingua nocet. argu. in præ. c. ſit rector. qui enim cuſtodit os ſuum, cuſtodit cauſam ſuam: & qui inconſiderate loquitur, ſentiet mala. 5. q.
d 5. c. fi.[d] Nam quod ex ore procedit, coinquinat hominem. extra, de renun. niſi cum. §. prægraui. ibi: hoc verbo, &c. & 11. q. 3. inter
e verba. in hoc verbo, &c.[e] meliuſq; eſt tacere quam cum pudore loqui. iuxta prouincialium vulgare prouerbium, quo dicitur, *Mais val callar, que fol parlar.* argum. 37. diſt. eccleſiaſtica. palea eſt. præd. cap. ſi rector. & ext. de maio. & obed. illud. Et ſic ex ore ſuo eum poteris redarguere: cum ſemel emiſſum volet irreuocabile verbum: ut 43. diſt. c. diſpenſatio. §. pariter. ſicut & Iudæi per ſuos
f codices confunduntur: vt 45 diſtin. qui ſyncera. Vnde illud.[f] Ex ore tuo te iudico, ſerue nequam. Ex quo quidem lōge magis erubeſcet, & dicet: Heu patior telis vulnera facta meis. Habetur enim fides dicto ſuo contra eum, vt ff. de inter. act. de ætate. C. de li. cauſa. cum precum. C. de non nu. pe. generaliter. extrà. de proba. per tuas. ff. de dona. quędam. alias incipit, donari. §. quidam. ext. vt eccle. benè: vt noſtrum. Poteſt etiam ſic dici, frater lex, quam pro te inducis, pro nobis, & contra te eſt, & dicat qualiter, & in quo, vi
g deat tamen lex, ne ſagitta Ionathę[g] retrorſum abiens, in caſu ſi
8 mili repercutiat eundem. † ¶ *Ex præmiſſis* ergo patet, quod diſcrete facit aduocatus, qui in ſui dicti initio proteſtatur, quod intendit proponere id, quod ſcit, ſuo clientulo vtile: nec ſibi præiudicet, ſi quid errore, vel incuria contra eum effundet. Sed & principalis perſona caute agit, qui cum inſtrumento publico dicit, ꝙ quæcunq; ſibi vtilia aduocatus eius dixerit, rata habet, & ea vult valere, & videri quaſi a ſe ꝓlata. Inutilia vero reſpuit, & inhibet. j. de lit. cont § 2. ver. illud etiam nota, vt alias in procuratore dicitur. C. de procura. maritus. Et ad hoc quod de proteſtatione dicitur, facit ff. quib. mo. pi. uel hyp. ſo. l. quarta §. ſi in uenditione. & ff de pac. l. iuris gentium. §. quod fere. C. de erro. aduo. l. fin. extra, de arbit. per tuas. & de appel. cum in cauſa. & capitul. ſignificantibus. Si enim clientulus poteſt reuocare confeſſionem aduocati iam factam, multò fortius & faciendam inhibere. j. de confeſſ. §. poſtremò. ubi de hoc. argument. contra: quia ſi approbat eum in his, quæ pro eo dixit: ergo & in his, quæ contra eum dicet, debet approbare. argum. 19. diſtin. ſi Romanorum. & in authent. col. quinta. de his, qui ingre. ad appel. § illud uerſicu. ſancimus. tertia quæſtione octaua: cuius in agendo. extra, de cenſi. capitu. olim, ff. ſolu. matr. cum mulier. extra, de iureiurand. quemadmodum. Sed dic proteſtationem prodeſſe: ut extr. de ele. Cumana & cap. quia diligentia & ſ. uer. hoc tamen. argumen. tamen contra, eo. titu. ſolicitudinem. ff. de condi. inde quod quis. Nec uerecundetur aduocatus taliter proteſtari. Nam quandoque bonus dormi
h tat Homerus.[h] Item ſub conditione proponat: ut j. §. fi. uerſi. itē
9 ſit cautus, ne facile, &c. † Deferat quoq; partis alterius aduocato inquantum ſaluo iure ſuo poterit in ſede & ſalutatione: & honorem,

ADDITIONES.

a Vitę. ¶ Mihi intitulatur, de quatuor virtutib. & eſt in fi. primę col. aliqui intitulant de copia verborum. & aliqui negant librum fuiſſe Senecæ in Spec. hiſto. & manipulo florum attribuit Senecæ & ex quo tm̄ titulo inſtituimus, ſequit ibi ꝙ reprehenſibilis eſt nimia laudatio, ſicut immoderata vituperatio: illa quidem adulatione, iſta autem malignitate ſuſpecta eſt.
b In epiſtolis. ¶ Eſt in prin. Prouerbiorum.
c Quoque eſt. ¶ In Catone poſt prin.
d c. fi. ¶ Et prouerb. 13, a.
e Et cætera. ¶ Vt Mathei 15.
f Illud. ¶ Lucę 19.
g Ionathæ. ¶ ij. Regum 1. c. in fine.
h Homerus. ¶ Vide quod ſcripſi de prec. c. vlt. in princi. Scire debes, ꝙ hunc ver habuit auctor à Bonagui. ti. qualiter quis reuocet errorem ſuum, vel aduocati. & ab Aegi. rub. 130. qualiter ꝯfeſſio reuocetur. Et vterq; ipſorū dicit ſe non meminiſſe factam talem cautelam: quia talis proteſtatio redundat in verecundiam aduocati. addit Aegid. quia non eſt aduocatus, ſed hircus, contra ſe & ſuam partem allegat.

rē,quē ſibi cupit fieri,alteri impēdat:ut 2.q.6.q ſcit ſe.lxxiiii.diſ.
quorūdā. Vulgare naq; ,puincialiū refert ,puerbiū. *Per gēt parlar, bocca non ca.* Et ſatis eſt,audiuiſſe ruſticos ſic dicentes.ff.de lega.3.
ſi chorus. Verū ſi aduocatus videat te in allegationibus ſuperare
uel deficit tibi ius,vel ratio,vel exēplū,qbus modis pt qs argumē
tari:vt ext.de iudiciis.nouit.& de verb.ſignifi.foris.tunc ne videa
ris rńſionis penuria declinare certamē,prudēter cū eludas,te ad
aliā māᵐ trāsferēdo:ſicut docet Auguſtinus:vt xliii.diſ.in māda
tis.in fine. Potes ēt,ſi ille ſit melancholicus,aliqua indirecte & cu
rialiter dicere,p q̄ moueat ad irā:tūc enim ſuū nō poterit bñ or-
10 dinare ſermonē † Nā ira impedit aīum ne poſſit cernere verum
& ꝯmotionis tēpore iuſtū eē vr̄ omne ꝙ dixit.arg.11.q.3. ira eiū
& c.illa.& c.ira ſæpe.2.q.3 ſi qs iratus.&§.notādū.ibi:& in ꝯſul-
tus,&c.Porro ſuæ partis ēt aduocatis morā gerat: q ſi plures fue-
rint,ſimul ꝯueniāt:& ſimul deliberēt ſup quolibet dubio, qs eo-
rū,& q̄ ,pponet:qa tēpore indigemus,&c.& ꝙ à pluribus quærit,
&c. vt ſ.§.nūc tractemus.verſ.habito igit. Ex hoc eiñ melius veri
tas inquirit,& cauſa ſalubrius dirigit,& aduerſarij terrent,vt ibi.
11 †¶ Iuniores tñ primo proponāt,& maiores ultimo,ut eorū ſpe
cioſas ac efficaces allegationes melius iudex memoriæ ꝯmendet.
Nā q vltimo audiunt,melius memoriæ cōmēdant de ꝯſecr.diſt.
2.liquido & j.de diſpu § poſt hæc. in fin. & vt docet Tullius in
Rhetorica,validiora argumēta ſunt in fine reſeruāda Peritiores
eiñ vltimo ſurgētes melius defendēt ,pponita: & plenius reſpon-
debūt obiectis. Alii tñ dixerūt.ꝙ vbi plures ſunt aduocati vnius
partis,uel ēt plures ſapiētes ꝯueniūt ,p aliquo ꝯſilio dādo, anti-
quior prius dicet.ff.de iure immu ſem p.C.lib.12.de tyronib.l.fi.
& de primicerio l.2.,ppe fi.& expreſſe in ea l.de pſ.pt.l.2 & xliiii.
diſ qñ pſbyteri.palea eſt lxi.diſ.ſtatuimus.& 16.diſt § utrū & ca.
placuit.palea eſt. Vnde Ec.c.32 Loquere maior natu. Decet eiñ
te primū verbū diligēti ſciētia dicere.& nō impedias muſicā. Et
hoc niſi forte adeo in euidēti ſit maior ſcientia iunioris,ut nulla
poſſit de hoc hæſitatio ſuboriri pp prolixiora & longiora ſtipē-
dia pcedētia:vt C.lib 12.de prox.ſac.ſcri vnicuiq;.in prin.& l. ne
mo.& ff de fide inſt.l.fi.& lxxxiiii.diſ porro.in fi.lxi di. miramur.
C.de off.magi. of. nemo.in fi.C.de decur.l.fi.in Auth. de mona-
chis.§.ordinatione vero abbatū.& in ꝯcor,q̄ ſunt j de citatione.
§.iā de citatione.uerſ.porro.uel niſi minor ēt minoris ſciētiæ rō
ne.dignitatis dēat pdicere.ff.d albo ſcri.l.j.& C.li.12.ut digni.or.
ſer.l.j.& 2.in prin.& in ꝯcor.q̄ ſunt in p. uerſ. porro. Sed & ſi ſint
eiuſdē ſciētiæ & ętatis,is pſert,q plures hēt filios.ff.de decu.ſpu
a rii.§.fi [a]xlvii.diſ §.ſi neceſſe Ego tñ credo,ut prædixi.Nec ob.pd.
iura.tunc enim primū id eſt,potiorem locum habent antiqui &
prudentiores, cū ultimi ſubſequuntur ut fortiores & diſcre tio-
res.Sicut ēt patet in caſtrorū acie ordinata:ubi maiores & fortio
res ad cuſtodiā exercitus ſubſequunt,ut etiam patet in ordine ec
12 cleſiaſticæ profeſſionis.†¶ Caueāt autem ne ad inuicem diſſen
tiāt.Nam omnis gens & ſcientia in ſe diuiſa deſolabit.25.qu.2.ſi
ea.iuxta illud,Effuſa eſt contentio ſuper principes:& errare fecit
b eos in inuio,& non in uia.ut Pſal.cvi.[b] Sed & ſi quis imperitus &
procax fuerit inter eos,alii dicant clientulo,ut ei ſilentium impo
nat:qa ꝙ ſapiēs agit,fatuus deſtruit:ideoq; nō eſt arādū in boue &
aſino.16.q.ultima,in noua ext.d ele.cū cām,q̄ inter ¶ De ordine
āt allegādi,dicā j.i ti.de diſputa.& all.aduocatorū.§.nūc breuiter.

ADDITIONES.

a §.fi.¶ Secundum Vber.de Bobio.
b Pſal.cvi.¶ In fi.

SVMMARIVM.

1 *Humanū eſt illum vereri,cuius iudicio quis nunc erigitur,nunc deprimit.*
2 *Aduocatus ſtans cū iudice non ſit loquax,ne ei dicat.Garrula pica tace.*
3 *Verba dicuntur tanto magis authoritatis,quanto rationibus ſunt munita.*
4 *Iudicis verba humaniter ſunt audienda,& laudibus extollenda.*
5 *Orans ſeu poſtulans in iudicio,non debet ſedere,ſed ſtare.*
6 *Aduocatus coram iudice debet ſe,quo ad tria,maturum oſtendere.*
7 *Medium in omnibus eſt ſeruandum.*
8 *Recte laudandus eſt,qui ſuæ vtilitatis experientiam præſtat.*
9 *Sermo dulcis libenter audit,& multiplicat amicos, inimicosque mitigat.*
10 *Facundia dulcis excitat,& nutrit amorem.*
Furor & indignatio humili non tractantur ſermone.
11 *Nihil plus in principe ſplendet recta fide.*
12 *Nihil eſt quod lumine clariori præfulgeat,quam humilitas.*
13 *Iuſto non aduerſatur quicquam malignum.*
Iuſtus eſt,qui iuſticiam facit.
14 *Nemo communiter præſumitur omnes virtutes habere:ideo nemo de omnibus virtutibus eſt laudandus.*
15 *Periculoſum eſt,ſub offenſo iudice litigare.*
16 *Is q placet ſi ad intercedēdū mittit,facile ea,p quibus intercedit,obtinet.*

¶ Qualiter aduocatus habere ſe debet,cum primo iudicem aggreditur,& qualiter eum commendabit.

5 §. Hic dicendum [a] eſt,qualiter aduocatus ſe debet habe
re,cum primo iudicem aggreditur. & qualiter eū
commendabit. Et quidem in eius conſpectu veniens cum reueren
ter ſalutet.C.de officio diuer.iu.l.fi.Si iudex eſt epiſcopus,vel rex,
vel comes,& s depoſito bireto ſeu caputio,vel genibus flexis, vel
vultu ad terrā demiſſo,vl cum alio ſigno humilitatis:vt lxiii.diſ.cū
3 Adrianꝰ.& 50.diſ c.in capite.† Humanū eiñ eſt illū vereri,cuiꝰ vo
lūtate & iudicio qs nūc erigit,nūc deprimit:vt 16 q.ii.viſis.Si vero
ēſt archidiaconus,vl ppoſitꝰ,vl miles,ei reuerēter īclinet.ext.p his
q̄ fiūt à maio pte c.ex ore.Si aūt eſt ſimplex clericus capite paululū
inclinato:& ꝯſuetudo regionis in hoc ſeruet.ff.de off.,pcō. obſer
uare.§.ingreſſū.Prælati eiñ,magiſtri ac iudices ſæpe ſalutationes q̄
rūt in foro ac reuerētiā ſibi fieri,& Aue rabbi,ſibi dici Meliꝰ eſt tñ
moribus ,pſperari, q̄ verbis:vt xxix.diſ.c.fi. Itē nō ſedeat iuxta iu-
dicē,p tribunali ſedentē:vt ſit delectus aliquis inter eos.in Authē.
vt qui ab illuſtris & qui ſuper eam digni ſunt.xvii.diſt.c.cōcilliatio
b §.illud de clericis [b].†¶ Item ſtando non ſit loquax, garrulus,ſiue
2 procax:vt C.de poſtulādo.qſquis.iii.q.vii.infames.§ tria.verſi. ſi
quis adeo.qa loquacitas authorem ſuum coinquinat:vt ſ.§. pro-
xi verſ.cautus temen.ne dicat ei,Garrula pica tace. Vir enim qui
fluxum ſeminis patitur,immūdus eſt:vt xliii.diſ ſit rector.& dicā
j.§ proxi.Et licet Deus diſſipet omnia oſſa eorū qui hominibus
placent:vt in Pſalmo liii.iuxta illud Apoſtoli, Si hominibus pla-
c cerem:ſeruus Chriſti non eſſem [c].loquatur tamen quæ credat iu
dici complacere:vt C.fa.erciſ.in ipſius.& xlvi.diſt.ſunt nonnulli.
d Caute tamen.nam ſæpe diſplicet imprudēs,vnde placere putat [d]
argu.in præ.c.ſit rector.verſus finem verſic. quia ſæpe dictorum
virtus perditur,&c.quod ſi eum motum videat,nō reſpondeat ſi
bi,iuxta illud,Dum furor in curſu eſt,curenti cede furori: & ſi in
facto alieno queſtio iuris ibi tractetur,& ſcit canonem, vel legē
determinantem illam quæſtionē, vel bonum argumentum, di-
cat audacter,niſi partē timeat offendere Nam ex hoc iudex cre-
det magis dicto eius in propria cauſa, ſi eū viderit in aliena peri
e tum Scriptum eſt enim [e]: A fructibus eorum cognoſcetis eos:vt
3 ſ § proxi prope princ.† Quo enim quis maiori ratione nititur
tanto maioris auctoritatis eius verba videntur eſſe. xx. diſt in ca-
pit primo.Si vero ſit nota perſona iudici, taceat, & forte iudex
f vocabit eum ad conſilium.ſecundum morem Lombardorum [f],
g & lucrabitur ſalarium [g]:quia non poteſt proponere pro vna par
te,quin alteram prouocet. Vnde tutius eſt neutram iuuare,quā
alteram offendere.arg.xiii.q.v.denique.extrà,de poſtu.capit fin.
h Item non rideat coram iudice ſine cauſa:quia,vt ait Salomon [h],
Riſus in ore ſtultorum,ſed geſtus habeat ſapientis. Extrinſeca e-
nim faciūt præſumere de intrinſecis:iuxta illud, Vultus talis erit,
i qualia mente gerit [i] ff.de tu. & cu. da. ab his l.his qui. §.diuus ff.
de condi.inſti.l pe.reſpon j.extr.de præſump.ex ſtudiis.& incom
poſitio corporis,&c.vt iam eſt dictum. Vnde verſus:Sūt etenim
riſus, quos gratia non comitatur:Ex quibus irriſus efficietur ho-
4 mo †¶ Item humiliter audiat loquentem iudicem: & eius dicta
laudibus extollat,dicens ei:Domine deus noſter,quàm admirabi
lis eſt ſapientia tua:Ignitum eloquium tuum vehementer: & ſer
uus tuus dilexit illud.Lætabor ego ſuper eloquia tua,ſicut qui in
uenit ſpolia multa.Quā dulcia faucibus eloquia tua,ſup meliori
k meo.Lucerna pedib.meis verbū tuum,& lumē ſemitis meis.[k] Iu
ſticia tua ſicut mōtes Dei,iuſticia tua abiſſꝰ multa:vt ī Pſal.35.&
ſic quaſi ceruical ſub eiꝰ capite ponat:vt ī eiꝰ ſuffultꝰ laudib. iu-
dex molliter ꝯqeſcat:vt 46.diſ.ſunt nōnulli.q̄uis hoc ñ ſit ſm le-
gē aīæ tuū:vt 25.diſ.c.vnū orariū.§ alias ea demū.ad fi †¶ Cū āt
tps loquēdi aduenerit,qa oīa tps habēt:ut 23.q.4.ſi eccleſia.tunc
ſurgat:qa ſtare:nō ſedere dēt,dū orat.C.de poſtu qſqs in fi.C.de
of.ciui.iud.l.honorati d ꝯſec.diſ.j.Apoſtolica.Alio uero tēpore
ſic:vt C de of.diuer.iu.l.fi & cū debita grauitate,& curialiter ſtet
ñ indiſcrete,vel arrogāter.xlvi.diſ.hoc hēt.qa in ꝯpoſitio corpo
ris qualitatē indicat mētis:vt xli.diſ.c.fi. Actus quoq; eius ſeu ge
ſtus ſit tardꝰ & grauis,nō pceps & celer:vt in eo.c. ad finē.nālēta
virtus,& cūctatrix añ iudicat,qdā inſpiciat,qd decorū, qd hone
ſtū ſit:velox aūt iniqtas,q̄ ad nocēdū occaſionē ingerit:oīa pcipi
tat:ut de pęn.diſ.3.inter hæc hircum.in verſi. velox. xi. queſtio.3.
illa.vt ſic veterem & bene fundatam videatur habere peritiam.
ff.de iure patr.diui fratres.Momentaneus namque aduocatus ne
ſcit

ADDITIONES.

a Hic dicendum. ¶ c.fi.vide quod ſcripſi de ma.& obe.is qui.poſt prin.& de iureiu.& ſi Chriſtus.poſt prin.in gl.arguit Hoſt.
b De clericis. ¶ Textus eſt in l.j.C.de off.ciui.iudi.
c Non eſſem. ¶ Ad Gal.j.& xlvii.diſ.c.ulti.in fi.
d Putat. ¶ Aeſopus fabula 18.
e Scriptum eſt enim. ¶ Matthæi 7.
f Lumbardorum. ¶ Hæc intelliges j.de requiſitione conſilii.
g Salarium. ¶ Secundum Vber.de Bob.
h Salomon. ¶ Prouer.10.non ad literam.
i Gerit. ¶ Hiero.ad furiam.§.ſpeculum.mentis eſt facis.
k Meis.¶ Oīa q̄ pcedūt habēt.Pſal.118.ī Octonariis ipſius Pſal.13.14.18.& 21.& ſi ñ itelligis vide ꝙ no.de pęnit.diſ.3.1.ꝯſolatio.ī ſupſcriptione & ꝙ totum ſit in Pſal.118.probat epiſtola ad Paulinum.4.c.poſt prin.

ſcit habere humilitatem, nec modos perſonarum, nec ſe conti-
nere:vt xlviii.diſtinct.capitul.primo.at res informata priuilegio
caret:vt ff.de acquirend.re.domi.quicquid.32.queſtion.ii.quod
6 non eſt formatum.& ca.Moyſes.† ¶ Præcipue autem circa tria
exhibeat ſe maturum,vt ſic ex ingenio ſuo augeat ſapientiam:vt
ff.de off.præſi.obſeruandum in fi.& xli.diſt.epiſcopus.uidelicet
in vultu,in geſtu,& uoce.In vultu, vt vultum affabilem, iucun-
dum & benignum iudici ac aſtantibus oſtendat, abſque riſu ta
men indiſcreto,vt prædixi.In geſtu, vt caput, uel pedes non du-
cat indebite:ſed cuncta membra debita maturitate regat:iuxta il-
lud:Officium teneant lingua, pedes & manus, ac etiam oculus,
xxxii.diſtinct.ſi quis uero.in fi.duodecima quæſtio.1.quia tua.xli.
diſtinc.c.fi.vj.q.i.ex merito.& grauitatem quo ad omnia,& men
tis maturitatem oſtendat:vt in præallegat l.obſeruandum in fin.
& in præ.capitul.epiſcopus.In voce, vt eam non plus debito de-
7 primat,vel exaltet.j̃.§.proxi.verſicu.verum tamen †¶ In cunctis
enim medium ſeruet.maior enim mediis gratia rebus ineſt:ut ex
tra,de off.cuſto.capitul.j.de off.deleg quærenti.cum ſuis concor
dan.Nam ſicut exceditur in eo,quod eſt plus:ita in eo, quod eſt
a minus.51.diſtin.qui in aliquo.xli.di.quiſquis [a].Et breuiter non ſit
vagus oculis,non effrænata lingua,aut petulantia,fluidoq; greſ-
ſui incedat:ſed pudorem ac verecundiam mentis ſimplici habitu
inceſſuque oſtendat:obſcœnitatem etiam menbrorum, & uerbo
rum,ſicut & operum,penitus execretur.Hæc leguntur xxii.diſtin.
his igitur.¶Deinde poſt paululam moram incipiat,non ex abru
pto,à iudice ac aſtantibus benignam audientiam etiam poſtulan
do:quæ dic infra.§.prox.in prin.iudicisq; beneuolentiam captet.
& eum multipliciter commendet dicens, Rectos decet collauda
tio Te decet hymnus in Sion,& ſimilia:& exponat te ſcilicet iu-
8 dicem.† Recte enim collaudatur,qui ſuæ vtilitatis alijs experien-
tiam præſtat.C.de iudi.rem non nouam.in princi.Et hoc adaptet
iudici,corã,quo loquitur.Hoc aũt proferat dulci ſermone, iux-
b ta illud [b], Primitias mellis, id eſt,dulcedinẽ humanę eloquentiæ
dño offeretis:vt xxxvii.diſ.c.legimus § hinc ẽt,& cum humili cõ
poſito ac blãdo ſermone in ſuã nitat̃ trahere ſñiam:vt ext.de ma
9 io.& obe humilis.xlvi.diſ.hoc habet.† Qui eñ dulces ſunt in ſer
monibus,plus audiunt̃:vt de pen diſt.2.ſi eñ inquit.vltra mediũ
ver.eos non.vnde in Eccleſiaſtico c.vi.Verbũ dulce multiplicat
c amicos,& mitigat inimicos.& alibi [c]:Fauus mellis verba cõpoſita
dulcedo animæ,& ſanitas oſſiũ.Et allegationes aduocati plerũq;
trahunt iudicẽ ad ſuã ſñiam.ff.de arbi.itẽ ſi vnus in fi.& l.ſeq.ui-
geſima ſecunda.q.5.c.humanæ aures.Et hoĩes verbis flectunt̃.de
ꝯſecr.diſt.5.non mediocriter.& humili ac blãdo ſermone in fide
les ad fidã trahuntur.xlv.diſ q ſyncera.in prin.& c.ſeq.& dicã j̃.
10 §.prox.iuxta illud Pamphili,†Excitat & nutrit facundia dulcis a
d morem.[d]Furor aũt & ira ſeu indignatio,non tractant̃ humili ſer
mone:vt C.de of.præf.preto.Afri in noĩe.ultra mediũ.uerſ.ſicut
aũt.xi.q.3.c.illa.& c.ſeq.Et ideo in omnibus reprobat̃:vt 50.diſt.
e ſtudeat.Vnde Salomon [e]:Humilis ſermo, & humilis homo triũ-
phat in domo.& Seneca:Nobile cor hoĩs ꝯ potentiã recalcitrans
potius vult duci,q̃ trahi.Vnde verſus:Lac ſugit blandus geminis
de matribus agnus,Tutius eſt aſtu q̃ te defendere faſtu.Sed nec qs
q̃ ſibi licere exiſtimet, vt ꝑ ſuæ volũtatis arbitrio humilitatẽ ſibi
11 vendicet & furorẽ:ut xvii.qu.4.frater.† ¶ Commendet autem
de eũ recta fide:qa nihil magis in principe ſplẽdet.C.de ſum.tri.
inter claras.23.q.8.ꝯuenior.xcvi diſt.ſi Imperator.Itẽ de ſingula-
ri induſtria,& fide explorata ff de off præ præto l.vnica ꝓpe fin.
ext.de p̃ſum.c.mãdata xciiii.diſt c.j.& i diſ.in ea ext.de p̃b.niſi.I-
tem de moribus bonis,& ſumma ꝓbitate.ff de decr.ab or.fa.l.j ff.
de nũdi.l.2.Itẽ,de honeſtate & caſtitate.C.de ſena.cõ Off.l.ſi qua
in Auth.qũo opor.epiſ.in prin.32.q.1.integritas.in Auth.quib.
mod.na.effi.legi.§.illud quoq;.coll.6,q̃ ſola poſſibilis eſt Deo ani
mas repræſentare,in Authen.de lenonibus.§.ſancimus.32.qu.j.
nuptiæ.33.q.5.qui ſitit.Item,de Dei timore & reuerentia.2.qu.6.
anteriorũ.§.illud quoq;.in Auth vt oẽs obe.iud.prouin.in prin.
11.q.3.nolite.& c.iniuſtã.& c.nõ enim.& c.ſeq.ext.de re iu.cum
æterni.lib.6 Itẽ,de manſuetudine & benignitate & miſericordia:
vt 2.q.6.c.plerũq;.§.his ita reſpondet.ver.vnde bñ dr̃.26 q.ult.al
ligant.xlv.diſ.oĩs q.& c.ſunt nãque.& c.ſeq.& c.diſciplina ext de
pur.c inter ſolicitudines.uer.attendentes.Itẽ de patientia, q̃ dẽt
erga aduocatos differentes habere.ff.de of.procõ.l.nec qcq̃.§.cir
12 ca.†¶ Itẽ de humilitate:nihil enim eſt,ꝙ lumine clariori præful-
geat,q̃ humilitas:vt 10 diſt.ꝯ morẽ.ext.de renũ niſi in princi de
maio.& obe.humilis Itẽ,de prudẽtia & ſapientia.Nã ſapiens nun
q̃ inanis eſt:ſed eſt ſemꝑ in ſe habens amicũ prudentiæ.de pe.diſ.
3.ſapiens,& diſcretio eſt mater oĩum virtutũ.ext.de off cuſto.c.
2.Itẽ de diligẽtia,q̃ mater eſt oĩũ virtutũ in ſuo opere.lxxxii.diſ.
13 c.nihil.†¶ Itẽ de iuſticia,qa iuſto nõ aduerſabit̃ quicq̃ malignum
vt in p̃.l.inter claras.& 11.q.3.iniuſtũ.& c.q recte, xlv.diſ.omnis
f q.dicens:Iuſtus es dñe,& rectũ iudiciũ tuũ.ut in Pſal.Mirabilia [f].
Iuſtus aũt eſt,q iuſticiã facit:ut in p̃.c.iniuſtũ.dicẽs, ꝙ ipſe induit
iuſtitiã,& ueſtiuit iudiciũ,ut in p̃.c.ſapiens.j̃.§.proxi.uer.uel tali
ad iuſticiã.& j̃.prox.uerſ Itẽ de æquitate.quia ipſe eſt æquus, &
cõis,& medius eſt:nõ declinans in dexterã,uel ſiniſtrã.ext.de ac
cu.qualiter.j.C.ad legẽ Cor.de fal.ubi.ext.de exce.cũ inter:& iõ
uocat̃ ſedens in medio:ut ext.de re iud.ꝙ ad ꝯſultationẽ.dicẽs il
li:Pronunciabit lingua mea eloquiũ tuũ:qa mandata tua æquitas.
g ut in Pſal.Principes [g].Aequus eſt eñ iudex, q ſeruat inter partes
æquitatẽ.in Auth,col.2.iuſiurandũ ꝙ præſta.ab his,q admit.ſuſ.
ultra mediũ.uer.æquus.ext de tranſac.c.fi.C de fruc,& lit.expen.
l.fi.C.de ꝓx.ſacr.ſcri.in ſacris,li.11.& 11.q.3.q recte.3.q.9.reue-
ra.23.q.4 ea uindicta.Alias aũt iudex,q fauet actori,occidit reum
& eꝯ.23.q.4.eſt iniuſta.Tribus aũt modis fit nõ ęquus ſcilicet ani
mo,cauſa,& ordine.xi.q.3.audi §.cum ergo.& ſic de aliis ipſum
ꝯmendet virtutibus,ſicut ſciet.Nã ſicut ait Tullius:Tales nos ẽe
putamus vt iure laudemur.Et Iuuenalis.Nil ẽ ꝙ credere de ſe nõ
14 poſſit,cum laudet̃ diis æqua poteſtas.†¶ In hoc aũt caueat [h], ne
h oẽs p̃miſſas uirtutes uni attribuat:qa nemo oẽs habet.de ꝯſec.di.
4.cũ tñ.ſed eã,uel eas,q̃ uel quas ſibi nouerit tribuendas. Si eñ
laboret vitio ꝯrio virtuti eidẽ appropriatæ:ſicut uulpes commẽ
i dauit decorẽ corui,& dulcedinem cantus eius [i]:credet deriſorie
dictũ.ar.xli.diſt parſimoniã.& ext.de here.c.excõicamus.c.qa ue
k ro.& c.ſeq.& ſic ꝓuocabit̃ memoria eius.ꝙ ait Boethius [k], nunq̃
tua faciet ẽe fortuna,q̃ à te natura rerũ fecit aliena.Famæ eñ de-
trahit̃ alicuius,dũ plus q̃ expediat ꝯmẽdat̃,xcix.diſt.ecce.Et p̃te-
rea magno triſtitię qs ſtimulo pungit̃,dũ bonũ ſic attributũ in eo.
nõ reperit̃:vt xi.q.iii inter uerba.in prin.Cõmẽdet igit̃ de virtuti
bus q̃ inſunt, uel qbus ꝓximus eſt.Formas aũt cõmendandi ali-
l quas infra,§.proxim.ponam [l].Inſuper abſtineat ab omni uerbo,
quod iudex

ADDITIONES.

a Quiſquis. ¶ Et in cle.de iure pa.c.1.
b Illud. ¶ Leuitici.2.
c Et alibi. ¶ Prouer.xvi.ad fi.
d Amorem. ¶ Sequitur,& mulcens animos mitigat ipſa feras.
e Salomon. ¶ In libro authoris.
f Mirabilia. ¶ Imo ſi Pſal.eſt in Pſalmo ſequenti,qui tamen eſt 18.
Octonarius Pſalmi cxviij.
g Principes. ¶ Imo ſequenti,qui eſt vltimus Octonarius,de quo s̃.
h Caueat. ¶ Secundum Vber,de Bobio.
i Eius. ¶ Aeſopi ſabula 16.
k Boethius. ¶ Lib.2.circa medium.
l Ponam. ¶ Dicit Gul.Angli,ꝙ ꝯcludit,ꝙ ipſius cõmendatio penna ſcribi,
vel mẽte cogitari nõ poſſet,nec in vera narãdo dies ſufficeret, imo & nox
deficeret:demũ ipſe inſtat in ꝯmẽdatione partis ſuæ,ꝓut occurrit, ſcilicet
de pietate,de iuſticia,religione & paupertate,hoc reſpectu ꝑſonę.Itẽ quod
cauſa,de qua informari uoluit;& qa iuſtã inuenit,iõ ꝓmouẽdã, vel defen-
dẽdã aſſumpſit.Subdit demũ excuſatiões aduocationis receptæ:puta ex iu
dicis p̃cepto,vel qa aliũ habere nõ poterat:vel ꝑꝑ meritũ: qa pauꝑ erat:
vel ex debito:qa bñficia ab eo receperat, ex attinẽtia:qa ꝯſanguineꝰ,vel af
finis.& his ſimilia.Subdit q̃ prohibent̃ aduocatis.& hæc incluſa ſunt s̃.§.1.
Itẽ de honore aduocatis exhibẽdo ẽt ꝑ iudices,& ipſorũ pœna,ſi ꝯ faciant
alle.C.de aduo.di.iud.ſancimus.Itẽ de aſſertione aduocati an parti nocet:
& de eius errore,& iudicis ſuppletione,ponit de ſalariis:& ſubmittit xviii.
cautelas,quarũ prima eſt,ut in principio habeat̃ ſalariũ,de hac j̃.de ſalariis.
¶ Scda,ꝙ nõ credat ꝓmiſſionib.magnatũ.C.de Lati.liber.tol.l.vna.§.ſimi
liq; mõ.in fi. ¶ Tertia,ꝙ ſit audax,nõ meticuloſus.ff.ꝙ met.cau.metũ.2.Nã
audaces fortuna iuuat.&c. ¶ Quarta an poſſit poſſeſſoriũ ꝓponere.d̃ hac j̃.
§.cõpẽdioſe.verſ.cautus ẽt. ¶ Quinta, ꝙ ꝯuentus actione famoſa ꝯſtituat
ꝓcuratorẽ ff.de infa.furti.§.ſi qs. ¶ Sexta,de cã exprimẽda in reali:vide de
libel.obl,c.2.in 1.gl.& ꝙ ibi dixi. ¶ Septima,ꝙ actionũ formulas ꝓponat,
ſed factũ,& c.de iud.dilecti. ¶ Octaua,ꝙ ex plurib.viis ad idẽ ꝯſequẽdũ eli
gat fauorabiliorẽ,& ꝑ q̃ plus ꝯſeq poſſit.ff.de tribu.ꝙ in hæredẽ.§.eligere.
¶ Nona,in petẽda re,vel æſtimatiõe,de quo j̃.de libel.ꝯcep.§.vlt.ver.item
no. ¶ Decima circa ꝯſiderat onẽ iniuræ: an deſcẽdat ex lege Cornelia, an
ex iure p̃torio:de quo dicã j̃,de iniur. ¶ Vndecima,vt feſtinet,ſi iuſtã cãm
fouet & hẽt ꝓbatiões prõptas.de hoc s̃.§.3. ¶ Duodecima reſpicit Angliã.
¶ Decimatertia poſſet valere ad euitãdã refuſionẽ expẽſarũ. ¶ Decima-
quarta,offerre ſeparatũ à lite deſiſtere,ſi reus oſtẽdat quare, ¶ Decimaquin
ta,ꝙ ꝓteſtet̃,ſi plures ſint articuli in libello,ꝙ nõ adſtringit ſe ad oĩa ꝓban
da:ſed ad ea tñ,&c.& ꝙ ſaluũ ſit iꝰ addẽdi & minuẽdi,& nouę additiõis fa
ciẽdæ,alle,C.de no.Co.fa.§.adiiciẽtes ¶ Decimaſexta,ꝙ in caſu Decre. pa
ſtoralis.de reſc.iudices p̃ueniãt alios in ꝓcedẽdo.Et ſic erũt ex prioritate
potiores:ſed hoc parũ valet qñq;,vt ibi no. ¶ Decimaſeptima,ꝙ acta cuiuſ
cunq; die:ſtatim ſcribi faciat ꝑꝑ memoriã,& falſitatẽ tollẽdã. ¶ Pro reo
ponit cautelas decẽ.Prima ꝙ ꝓteſtet̃,ꝙ ꝑ ea q̃ dicit,vel facit,nõ ꝯſentit in
iudicẽ,& c. ¶ Secunda,ꝙ nõ ſtatim publicet ſe eſſe aduocatũ rei,nec faciat
illũ ſtatim cõparere:vt ſic ꝑpẽdere poſſit,an iudex faueat parti,an vero ſit
iuſtus. ¶ Tertia,ſi cõparet ꝓcurator,examinet̃ an legitime conſtitutus ſit.
¶ Quarta,circa reſcriptum, an ſit ibi falſa grãmatica,vel aliud vitioſum.
¶ Quinta,qa ſi ſubdelegalitate iudicis,& de iuſticia cauſæ ꝯfidit, efficaci-
ter ꝓcedat: ecõuerſo differat & intẽdat cõpoſitioni. ¶ Sexta, ꝙ ꝑꝑ caſus
fortuitos omittat diuerſas cõmiſſiones. ¶ Septima, quod allegando iura
illa non nominet,niſi fuerit requiſitus,ne inſtruatur aduerſarius in reſpon-
ſionibus. ¶ Octaua,quod reſeruet ꝙ melius eſt,quouſque neceſſitas coget
illum proponere. ¶ Nona,ꝙ habeat ſalarium ſuum ante exitũ cauſę, & ꝑꝑ
id protelet cauſam,alias teneat acta & proceſſum,donec ſibi ſatisfiat: ita tñ
ꝙ non ſit oneroſus ſecundũ qualitatem cauſæ, & perſonarum, & ipſarum
ſubſtantiam. ¶ Decima,ꝙ aliter coram peritis alleget,quam coram impe-
ritis.& hæc vltima reſpiciunt etiam aduocatum actoris:

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN